

Jetoanele Restaurantelor J. N. Jonescu si Tache Rusescu

De cele mai multe ori colectiile de jetoane ne infatiseaza piese despre care avem foarte putine informatii, frecvent acestea chiar lipsind cu desavarsire. Pentru un colectionar, placerea de a gasi un jeton nou poate fi cu atât mai mare cu cât el poate gasi informatii mai interesante legate de acel jeton, care sa oglindeasca aspecte ale unor vremuri trecute.

În cele ce urmeaza vom prezenta informatii despre doua seturi de jetoane ce au origini comune. Vom incepe cu câteva cu date despre jetoanele în sine si vom continua cu unele relatari interesante despre restaurantele emitente. Jetoanele în discutie sunt cele emise de restaurantele J. N. Jonescu si Tache Rusescu .

Aceste jetoane sunt prezentate în catalogul "Jetoane, semne valorice si marci" realizat de dl. Erwin Schäffer si publicat în anul 2003, la pozitia 318, respectiv 858.(1) În ceea ce priveste ambele tipuri de jetoane se cunoaste existenta a patru variante valorice. Astfel, se cunosc cifre ale valorii de 5, 10, 50 si 100.

Prezentam aceste jetoane împreuna atât datorita caracteristicilor lor comune cât si datorita legaturilor existente între localurile emitente. Dupa cum se poate vedea si din imaginea alaturata, aspectul jetoanelor este foarte asemanator. Atât modul de scriere a textului cât si celelalte elemente grafice sugereaza o legatura în conceptia si realizarea lor. Desi la prima vedere pot parea chiar identice, cu exceptia numelui restaurantului emitent, exista totusi deosebiri, atât la modul de scriere a literelor cât si la forma ciorchinelui de struguri sau a stelutelor ornamentale.

Un aspect interesant a rezultat din compararea pieselor existente în colectia

proprie cu cele prezentate în catalogul citat. Astfel, a devenit evidenta atât existenta deosebirilor grafice între jetoanele emise de cele doua restaurante, cât si între jetoanele aceluiasi restaurant (în cazul restaurantului J.N. Jonescu) asa cum sunt ele prezentate în catalog, comparativ cu cele avute la dispozitie fizic în cursul realizarii acestui articol. Deosebirile clare între jetonul cu valoarea 50 emis de restaurantul J.N. Jonescu asa cum este el prezentat în imaginea fotografica din catalogul Schäffer si cel din colectia proprie sunt urmatoarele: forma literei 5; forma ciorchinelui de struguri; forma si dimensiunea frunzelor ce însotesc ciorchinele de struguri; dimensiunea stelutelor ornamentale.

În plus, jetoanele din colectia proprie prezinta un element suplimentar, care nu apare prezentat în catalog: în partea stânga jos a ciorchinelui de struguri, aproape vertical, initialele G.A.S. Pentru comparatie, în imaginea alaturata prezentam în partea superioara varianta din catalog, furnizata de dl. Schäffer, iar jos imaginea jetonului din colectia personala a autorului.

Un aspect interesant a rezultat din compararea pieselor existente în colectia

Opinie

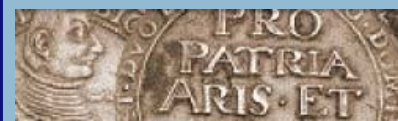
Romania este una din putinele tari care nu are nici o revista pentru colectionari, nici macar site-uri prea bune. O asemenea revista nu exista si pentru ca multi au asteptat ca altii sa o faca. Noi ne-am saturat sa asteptam, asa ca am facut-o chiar noi. Vom incerca sa avem materiale din cat mai multe domenii. De aceea va rugam pe voi, cititorii acestei reviste, sa ne trimiteti orice articol despre monede, bancnote, decoratii, medalii, actiuni, jetoane, insigne, uniforme sau orice alt domeniu.

Colectionarul Roman

Revista editata de Dragos Baldescu si Aldor Balazs

Numerele mai vechi ale revistei pot fi gasite la:

WorldWar2.ro

proprie cu cele prezentate în catalogul citat. Astfel, a devenit evidentă atât existența deosebirilor grafice între jetoanele emise de cele două restaurante, cât și între jetoanele aceluiași restaurant (în cazul restaurantului J.N. Ionescu) așa cum sunt ele prezentate în catalog, comparativ cu cele avute la dispoziție fizic în cursul realizării acestui articol. Deosebirile clare între jetonul cu valoarea 50 emis de restaurantul J.N. Ionescu așa cum este el prezentat în imaginea fotografică din catalogul Schäffer și cel din colecția proprie sunt următoarele: forma literei 5; forma ciorchinului de struguri; forma și dimensiunea frunzelor ce însoțesc ciorchinele de struguri; dimensiunea stelutelor ornamentale. În plus, jetoanele din colecția proprie prezintă un element suplimentar, care nu apare prezentat în catalog: în partea stânga jos a ciorchinului de struguri, aproape vertical, inițialele G.A.S. Pentru comparație, în imaginea alăturată prezentăm în partea superioară varianta din catalog, furnizată de dl. Schäffer, iar jos imaginea jetonului din colecția personală a autorului.

De asemenea, există și mici deosebiri între diametrele pieselor, atât comparând jetoanele echivalente ale celor două restaurante, așa cum sunt ele prezentate în catalog, cât și între dimensiunile jetoanelor aceluiași restaurant, așa cum apar în catalog, comparativ cu cele avute la dispoziție la realizarea acestui articol. Toate aceste aspecte sugerează existența mai multor tiraje ale acestor jetoane.

În ceea ce privește restaurantele emitente, catalogul Schäffer localizează restaurantul J.N. Ionescu pe strada Oituz nr. 3. Constantin Bacalbasa(2) amintește de un anume restaurant Iordache pe strada Covaci, denumită anterior Oituz, notele de subsol din cartea d-lui Bacalbasa identificând restaurantul sub numele de Iordache Ionescu. Un interesant articol al d-lui Marius-Florin Drasoveanu(3) plasează restaurantul Iordache la numărul 3 al strazii Covaci și, în plus, identifică proprietarul sub numele Iordache N. Ionescu. Pornind de la aceste precizări, putem considera plauzibil ca jetoanele restaurantului J.N. Ionescu au aparținut în fapt restaurantului cunoscut în epocă și sub numele de Restaurantul Iordache. Utilizarea inițialelor J în loc de I ar putea fi explicată printr-un caracter arhaic al scrisului sau printr-o încercare de a da un aspect mai "occidental" numelui.

Restaurantul Tache Rusescu, nelocalizat în catalogul Schäffer, se pare însă ca era amplasat în Calea Plevnei la numărul 4, adică foarte aproape de intersecția cu actuala Piața Kogalniceanu (potrivit informațiilor din studiul d-lui Drasoveanu).

Legătura dintre restaurantele Tache Rusescu și Iordache (J.N. Ionescu) constă în îndelungata ucenicie realizată de domnul Rusescu la restaurantul Iordache. Se pare de altfel că Iordache Ionescu era un apreciat "formator" de viitori proprietari de restaurant, existând mai multe marturii ale unor foști ucenici în acest sens. Este astfel posibil ca și utilizarea jetoanelor ca instrument de marketing să fi fost preluată de Tache Rusescu de la Iordache Ionescu, chiar cu tot cu imitarea designului acestora, probabil cu aprobarea celui din urmă.

Referitor la restaurantul Iordache circula o legendă povestită de Bacalbasa: se pare că într-o zi, umoristul Nae Orășeanu a realizat în local o listă de bucate în stil glumet, rebotezând

diferite preparate din meniu. Printre altele el a rebotezat cârnații mici cu numele de mititei, ocaua de vin cu borviz a numit-o baterie iar nota a fost trecută ca protocol. Iată cum concluzionează Bacalbasa acest eveniment: "Restaurantul dobândise chiar supranumele La idee. Dar vorba nu s-a pastrat. În schimb: mititeii, bateria și protocolul s-au împământenit. Mititeii și bateria vor trăi lungă vreme în viitor." Se pare de altfel că tot în acest local au fost și "inventate" vestitiile mititei: într-o seară, din cauza consumului mai mare decât de obicei, în restaurant nu au mai rămas suficiente mate pentru cârnați. În disperare de cauză, spune legenda, Iordache Ionescu a luat decizia de a frige tocatura de carne fără înveliș, realizând astfel ceea ce avea să devină specialitatea casei, urmând ca ulterior să intre în patrimoniul culinar național. Acest local era foarte cunoscut în vreme fiind frecventat și de numeroase personalități ale timpului precum Eminescu sau Anghel Saligny(4), fiind se pare un local preferat și pentru Caragiale.

La rândul său, restaurantul Tache Rusescu a avut elemente de inedit în povestea sa. Acestea sunt prezente în modul deosebit în care a ales proprietarul restaurantului să-și facă reclama și sunt descrise pe larg în studiul d-lui Drasoveanu. Pe scurt, este vorba de o suită de reclame cu tentă umoristică. Aceste reclame au apărut în paginile ziarului Adevărul, se pare că doar în cursul anului 1892, și îmbracău forma unor versuri umoristice. Acestea asociau diverse evenimente curente ale epocii cu restaurantul Rusescu. Un exemplu de astfel de mesaj publicitar, care face și legătura cu restaurantul Iordache (J.N. Ionescu) ar putea fi următorul: "Patlagele împanate, / Numite inambaldi / Așa bine preparate / Nicaeri nu vei găsi / Ca la birtul lui Rusescu / Care a fost și sucursala / Lui Iordache Ionescu / Renumit în Capitală".(5) Sau, revenind la problema mititeilor, "Plăcute macmahoane / Cu Dorna preparate / Mâncări foarte gustoase / Cu sosuri minunate. / Și mititei da-i prima / Inventia lui Iordache".(6)

Note:

1. Schäffer E., Jetoane, semne valorice si marci, Editura Corvin, Deva, 2003, p. 175, 404-405.
2. Bacalbasa C., Bucurestii de altadata, vol. 1, Editura Eminescu, Bucuresti, 1987, p. 68
3. Drasovean M. F., Tache Rusescu sau sufletul comertului cu vorbe - studiu privind reclama bunei dispozitii la sfarsitul secolului al XIX-lea, Revista Erasmus nr. 14, 2003-2005, Bucuresti, 2005, p. 9
4. <http://www.mihai-eminescu.net/?p=64>
5. Adeverul, nr. 1222/1892, p.3
6. Adeverul, nr. 1228/1892, p.3

BIBLIOGRAFIE:

1. Schäffer E., Jetoane, semne valorice si marci, Editura Corvin, Deva, 2003
2. Bacalbasa C., Bucurestii de altadata, vol. 1, Editura Eminescu, Bucuresti, 1987
3. Drasovean M. F., Tache Rusescu sau sufletul comertului cu vorbe - studiu privind reclama bunei dispozitii la sfarsitul secolului al XIX-lea, Revista Erasmus nr. 14, 2003-2005, Bucuresti, 2005
4. Dulciu D. T., Adevarata cauza a inlaturarii lui Eminescu din viata publica, <http://www.mihai-eminescu.net/?p=64>, 15 ianuarie 2007
5. Adeverul, nr. 1222/1892
6. Adeverul, nr. 1228/1892

Autor: Tudor Ciumara

Însemnele Pilotilor Militari Din Perioada 1949-1990

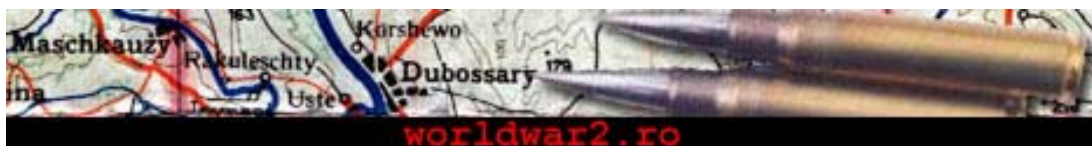
Dupa abdicarea regelui în decembrie 1947, se cauta un model nou care sa-l înlocuiasca pe cel regal. În perioada 1949-1951, apar noile aripi drepte pe mijlocul carora se afla cocarda inversa (trei cercuri concentrice tricolore cu rosu în interior) sub care se încrucisau o pereche de sabii.

În aceasta perioada mai zboara înca multi piloti de razboi, se folosesc înca aeronavele folosite în razboi si ca urmare acestia nu renunta imediat la însemnele regale. Nu am descoperit înca fotografii care sa ateste ca pilotii militari au purtat acest tip de insigna, în schimb am remarcat aparitia "meteorica" a primelor însemne textile la începutul anilor '50.

Acestea sunt primele pe care se înscrie si clasificarea sub forma cifrica de la neclasificat (fara nici o cifra), pâna la clasa I-a ceea ce reprezenta pilot de lupta ziua si noaptea, în toate conditiile meteorologice.

Dupa 1952 Aviatia Militara Româna se doteaza masiv cu avioane sovietice si împrumuta simbolurile sovietice. Însemnul pilotilor militari din perioada 1952-1965 este identic cu cel sovietic, dar cu mici diferente constructive deoarece insignele se fabricau în România. Aversul este greu de deosebit, însa reversul este plat si nu adâncit, cu aspect de tablaambutisata cum este modelul sovietic.

Româneasca- 68mm/24,5mm/11,18g

Sovietica -65mm/23,4mm/8,72g

Prinderea se face cu surub, iar pe piulita apare înscris "IPMS ARAD" sau nu apare nimic. Insignele sovietice întâlnite apar pe piulita cu înscrisul "POBEDA MOSCOVA".

Insigna cu scut fara email

Insigna cu scut cu email

Insigna reprezinta un scut pe care se afla steaua cu cinci colturi cu email rosu, sub care se încruciseaza doua spade. Scutul este încadrat de doua aripi stilizate cu aspectul a trei snururi împletite, de lungimi diferite.

Exista si insigne din acest model a caror scut este emailat în albastru (9,8g). Acestea au aparut pe acelasi tip de matrita dar într-o serie mult mai scurta.

Insigna cu scut cu email

Insigna cu scut fara email

Toate insignele de pilot militar de acum înainte, vor pastra si ideea de specialist de clasa si vor afisa clasificarea. Nu am întâlnit însa nici o insigna fara clasa, ceea ce face posibil ca la aceasta categorie sa fi existat doar trei modele de clasificare: a 1-a, a 2-a si a 3-a.

Insignele sunt de culoare aurie si se poarta deasupra buzunarului superior drept al vestonului.

În 1965, odata cu adoptarea noii steme a Republicii Socialiste România, apare un nou model mai "românesc", din acelasi material dar cu aripile usor ondulate si stema Republicii ce înlocuia steaua ce se afla între mânerurile spadelor ce se încruciseaza sub scutul în care este înscrisa clasa.

Mr. Oabei Constantin
 In 1953 30 Aprilie când a fost
 numit comandant al Rgt. 294 Av. N.

Pe veston "cu doua rânduri de nasturi"

Insigna model RSR-tip 1

Se pare ca aripile au fost "împrumutate" de la insigna parasutistilor militari din perioada 1949-1951 care aveau aceiasi forma, dar nu si aspect de snur împletit pastrat de la însemnul anterior. Prinderea cu surub si piulita în forma de rozeta.

Revers insigna RSR tip 1- 70mm/29,3mm/19,1g

Insigna parasutist model 1949-1951

Anul 1976 este cel în care Nicu Ceausescu termina Scoala Militara de Ofiteri de Aviatie "Aurel Vlaicu" de la Bobocu-Buzau. Ca urmare a demersurilor conducerii Aviatiei Militare si a lobby-ului facut de Nicu Ceausescu, în anul imediat urmator se înfiinteaza Comandamentul Aviatiei Militare, se aproba noua uniforma de culoare albastra si noul tip de insigna ce revine la forma pajurei regale din perioada Ferdinand si Mihai I.

Insigna este din alama nichelata. Pe pieptul pajurei este aplicata stema R.S.R., iar prinderea este realizata cu agrafa si blocaj cu castanieta.

Insigna RSR tip 2-44mm/55mm/19,2g

Autor: Marcel Iiese

Introducere in Istoria Aurului

Pe o harta numismatica a lumii, Romania reprezinta cu siguranta un adevarat paradis. Asezat la intretaierea marilor axe de comunicatie transeuropene si in zona de confluenta a unor importante structuri politice, economice si monetare antice, medievale si moderne, pamanatul romanesc a scos la iveala numeroase descoperiri monetare, de o bogatie si o varietate rar intalnite pe continentul nostru. Descoperirile monetare din Romania ar putea ilustra adevarate pagini si capitole ale unei enciclopedii numismatice virtuale. Aici se regasesc practic, peste caracteristice pentru toate componentele majore ale numismatiei europene si mediteraneene, respective ale emisiunilor monetare antice grecesti, romane, bizantine, ale principalelor emisiuni medievale locale, balcanice, central si vest-europene sau islamice precum si ale unor numeroase emisiuni moderne europene si extra europene.

In desfasurarea marilor evenimente politice si diplomatice ca si a comerului international, aurul monetizat a constituit de-a lungul istoriei echivalentul sistemului circulator si motor din organismele vii. Aurul a fost "sangele si energia" care a pus in miscare statele si societatile pe arena istoriei. Timp de secole din antichitate si pana la mijlocul sec. al XX-lea functionarea mecanismelor statale, ducerea companiilor militare, ca si actiunile diplomatiei au fost de neconceput fara mijlocirea monedei de aur. Alegerea aurului ca instrument prin excelenta a politicii statale a fost determinate nu numai de calitatile sale fizice si chimice sau de valoarea lui universal recunoscuta, ci si pentru unele facilitate tehnice si paracte e care le ofereau utilizatorilor monedele batute din acest metal. Datorita faptului ca in antichitate si in Evul Mediu raportul dintre aur si argint a variat in general intre 1/10-1/12 si 1/14, un gram de metal galben monetizat era echivalat cu 10-14 grame de argint monetizat, celalalt metal pretios folosit in mod traditional in productia de monede.

Folosirea monedelor de aur permitea realizarea unor importante economii legate de producerea si punerea in circulatie a numerarului, caci in antichitate o piesa de aur inmagazina in ea o valoare nominala sau intrinseca a 10-14 monede de argint cu o greutate individuala similara. Cantitatea, calitatea si stabilitatea monedelor de aur erau veritabile barometre ale fortei si prestigiului statelor pe arena statelor sau in perceptia publicului larg. Recunoasterea acestui statut de exceptie al unor monede de aur a dus la adaptarea tipului si etalonului lor metrologic de catre alti emitenti, state mai putin bogate sau puternice, dormice sa confere emisiunilor lor o pozitie mai buna decat ar fi putut s-o asigure numai prin forte proprii. Monedele de aur erau in acelasi timp si extraordinare mijloace de propaganda politica, ducand pana in cele mai indepartate colturi ale lumii portretele, emblemele si mesajele statelor emitente.

Nu trebuie uitata nici puternica valoare simbolica, sacrala a aurului , ca element cu calitati unice, atasat de lumina si stralucirea solara, deci al izvorului vietii, al vesniciei.

Aurul in Spatiul Carpato-Danubiano-Pontic

Primele monede de aur, mai exact, din electron, un aliaj natural sau artificial de aur si argint, descoperite pe teritoriul romanesc sunt staterii, sau fractiunile lor, emise de cetatea greaca din PROPONDITA, CYZIKOS gasite in Dobrogea, la Histria si Ion Corvin (judetul Constanta). Descoperirile de aur cyziciene au in primul rand o semnificatie economica, fiind legate de comerul ponto-mediteranian desfasurat prin intermediul Histriei, process in care au fost atrasi de timpuriu si localnicii din zona Gurilor dunarii. Impreuna cu descoperirile de stateri si drahme histriene, distributia monedelor cyziciene traseaza hinterlandul economic si desigur, politic al Histriei in spatiul Dunarii de Jos in sec. v-iv a. chr.

Prima etapa de penetrare pe scara larga a monedelor de aur in spatiul geografic al Dunarii de Jos se va produce spre sfarsitul sec. al iv-lea a. chr. si in sec al iii-lea, odata cu aparitia staterilor macedoneni ai lui Philippos al ii-lea (359-336 a. chr.) si mai ales ai lui Alexandros al iii-lea (336-323 a. chr.) care de altfel reprezinta primele emisiuni de aur grecesti al caror volum a fost foarte mare. Piese izolate se intalnesc nu numai in Dobrogea dar si in Muntenia, Oltenia, Banat, Transilvania si Moldova, ceea ce pare sa indice o patrundere a lor in zona, mai ales ca urmare a evenimentelor politico-militare.

Moneda de aur a lui Alexandros al iii-lea va deveni, incepand cu deceniul al patrulea al sec. al iii-lea, modelul emisiunilor de stateri postumi batuti de cetatile grecesti de pe litoralul vestic al Marii Negre: Callatis, Histria, Tomis, Odessos pentru a aminti numai centrele emitente mai importante din vecinatatea spatiului geto-dacic. In cea de-a doua jumatate a sec. al iii-lea dar mai ales spre sfarsitul aceluasi secol, atelierele vest-pontice din Dobrogea, la care se adauga si TYRAS si BYZANTION, vor trece la producerea staterilor de tip LYSIMACHOS a caror batere va continua pana la anexarea cetatilor de catre romani in sec. i. e. n.

Atat introducerea emisiunilor de stateri de tip Alexandros al iii-lea, cat mai ales a celor de tip Lysimachos in cadrul monetariilor din Dobrogea a reprezentat materializarea unor tendinte integrationiste care se manifestau pe plan, monetar, dar si politic, cultural si religios intr-o arie tot mai importanta a lumii grecesti in perioada hellnistica. Aceste procese au cunoscut apogeul odata cu baterea staterilor de tip Lysimachos de catre cetatile de pe litoralul dobrogean. Introducerea acestui tip, impreuna cu un standard metrologic derivate din etalonul attic, s-a facut odata cu crearea unei adevarate uniuni monetare vest pontice sub egida Byzantion-ului.

O emisiune de scurta durata, dar de o extraordinara stralucire o constituie emisiunile de stateri de aur dacici de tip Koson, databili spre mijlocul sec. i a. chr. Numismatii si istoricii preocupati de aceste monede le-au considerat emisiuni hibride sau inspirate din iconografia monetara a Romei republicane. Ca atare Kosonii pot fi considerati o creatie noua si simple imitatii dupa denarii

romani republicani. Descoperirea acestor monede, în tezaure sau piese izolate, numai în Dacia, cu precădere în zona cetăților dacice din munții Orăștiei, probează faptul că ne aflăm în fața unor emisiuni locale.

De aceea emisiunile de Kosoni, sunt de adesea puse în legătură cu un rege dac Cotiso. Mulți cercetători explică asemănarea dintre staterii de tip Koson și denarii lui Brutus prin emiterea lor de către acesta din urmă în vederea plătilor către aliații daci. Asadar Kosonii sunt socotiți ca solda distribuită de Brutus războinicilor daci, supuși regelui Koson. Ținând cont de marea masă monetară de aur concentrată la Sarmizegetusa și în vecinătatea capitalei, dăce precum și de numele înscris în exerga staterilor, se poate afirma că emitentul acestora exercita în regiunea menționată, o veritabilă autoritate regală. Faptul cel mai important rămâne însă prezenta numelui regelui Koson.

Este unicul caz când se cunosc, în numismatică Daciei, monedele battue din aur care poartă în legendă numele emitentului. Deși dacii cunoscuseră de multe secole monedele Greco-macedonene, nu au fost tentați niciodată să graveze numele propriilor regi. Din păcate după 1990, mii de stateri de tip Koson care au scăpat romanilor au fost dezgropate în mod ilegal de cautații de antichități înarmați cu detectoare de metal, fiind exportate în mod clandestin în străinătate. Monedele de aur romane, aureii și solidi constituie o altă categorie importantă din structura descoperirilor de emisiuni din metale nobile din România.

Cei mai vechi aurei cunoscuți pe teritoriul românesc sunt cei emiși de Caesar dar ei vor deveni mai frecvenți mai ales în Dacia intracarpatică în cursul sec. I d. hr. în ultimele decenii care au premers cucerirea romană. Numărul descoperirilor izolate de aurei imperiale din Dacia este relativ mare, în cele mai multe cazuri patrunderea acestor monede se leagă tot de consecințele acțiunilor politico-militare. Aurul ca structură și distribuție a descoperirilor indică drept sursă a acestora plățile politice făcute de Imperiul Roman confederațiilor gotice, care au dominat spațiul nord-dunărean.

În perioada bizantină, aurul reprezentat prin solidi din sec. VI-VII devine mai frecvent, mai ales spre sfârșitul sec. VI și primul sfert al sec. VII și se concentrează mai ales în Banat și Transilvania.

Tezaurizarea de monede de aur din această perioadă, a fost mai concentrată în estul țării și mai slab dezvoltată în spațiul Dunării de Jos, unde aurul reprezentat prin monede în sec. VIII, este foarte puțin. Începând cu cea de-a doua jumătate a sec. al IX-lea se reia patrunderea aurului pe o scară tot mai largă în ariile cuprinse între Marea Neagră și Porțile de Fier. Ele se leagă de mari plăți politice efectuate de autoritățile politice locale, fie în mod direct, fie prin intermediul Primului țar bulgar.

Structura tezaurilor la începutul sec. XI, continuând monedele de aur atestă noi acumulări de numerar după recucerirea bizantină a teritoriilor dintre Balkani și Dunare, rezultate ale plătilor făcute de imperiale pentru apararea frontierelor dunărene.

Descoperirile de monede de aur în sec. al XII-lea pe teritoriul românesc sunt foarte puțin numeroase un salt important se va produce în cea de-a doua jumătate a sec. XIII-lea și la începutul sec. al XIV-lea, odată cu patrunderea pe scară largă a hiperperilor

de tip Ioan al III-lea Vatatzes, care constituie nu numai cel mai comun aur bizantin din spațiul românesc, dar și primele indicii ale integrării acestor teritorii în marele comerț internațional care conecta Europa Occidentală și Centrală cu Orientul și Balcanii.

Aurul în Evul Mediu

Tot aurul monetizat utilizat în Evul mediu și în perioada modernă în spațiul românesc de la sud și este de Carpați provenea din afară, căci zăcămintele aurifere din Muntenia și Moldova fără a lipsi cu totul erau puțin importante. Chiar și în Transilvania până în ultimele două decenii ale secolului al XIV-lea numerarul de aur provenea din monetariile situate în afară regiunii, fiind bătut la Buda, Kremnitz.

De abia în vremea lui Sigismund I în contextul transformării Transilvaniei într-un avanpost al politicii de expansiunii militare otomane la Dunărea de Jos și Mijlocie, se va trece la deschiderea unor officii destinate bătăii monedei de aur. Cel mai activ atelier transilvănean a fost cel de la Baia Mare, a cărui producție va atinge apogeul în perioada care a urmat reforma lui Corvin din 1467. Cu toate acestea chiar și după începerea producerii monedelor de aur în atelierele transilvănene, o parte importantă a numerarului din acest metal continua să provină din afară provinciei mai ales de la Kremnitz, unde se găsea principala monetară a regatului maghiar.

Fără a putea trage concluzii în actualul spațiu al cunostintelor asupra motivelor concentrării plătilor în aur în deceniile IV și VII-VIII ale sec. al XVI-lea, trebuie totuși să remarcăm că cele două serii de date sunt concordante în cel puțin două privințe: o mai bună aprovizionare cu aur a Moldovei în raport cu Țara Românească și ponderea categoric minoritară a monedelor de aur în raport cu cele de argint. Relativ mai numeroase sunt mențiunile documentare ale folosirii monedelor de aur, nu e referim la cazurile în care diferitele sume sunt exprimate în monede de aur (galbeni, zloti sau florini) ci la situațiile în care monedele de aur nu apar numai în compoziția marilor averi, unde prezenta lor era de așteptat ci în cadrul sumelor mai mici. Aurul era menținut și în tranzacții funciare din toate cele trei state românești, în plăți unor amenzi sau în cazul unor împrumuturi banesti precum și într-o multitudine de alte situații ceea ce atestă faptul că ele nu lipseau din circulația monetară a Țărilor Române.

Aurul era mentinut si in tranzactii funciare din toate cele trei state romanesti, in plate unor amenzi sau in cazul unor imprumuturi banesti precum si intr-o multitudine de alte situatii ceea ce atesta faptul ca ele nu lipseau din circulatia monetara a Tarilor Romane. De altfel monedele de aur prezentau o serie de avantaje evidente in raport cu monedele marunte din argint. Este vorba mai intai de o mai mare comoditate in efectuarea socotelilor cu sume mari, atu anehilat in partea de practica a pastrarii monedelor marunte in pungi sau in saculeti sigilati, care contineau o suma fixa de bani. In ciuda evidentelor avantaje ale pastrarii marilor averi in aur datele pe care le avem la dispozitie nu indica si concretizarea unei asemenea preferinte.

In fine sa consemnam faptul ca monedele de aur par uneori si in acumulari banesti de mai mici dimensiuni. Astfel aflat in pribegie in Transilvania, boierul muntean Stanciul al lui Benga a acaparadn zestrea nurorii sale Cristina trei sute de galbeni si un numar considerabil de obiecte pretioase. Avem informatii despre prezenta monedelor de aur si intr-o avere modesta de mic boieras de tara de la sfarsitul sec. XVI-lea, in casatoria sa cu Rada din Fieni un anume Dragomir a a dus in 1599 pe langa haine si animale si o suma de bani compusa din sase galbeni si patruzeci de taleri. Acest ultimo exemplu este pretios pe de o parte pentru ca indica prezenta monedeleor de aur chiar inh zonele rurale ale Tarii Romanesti si pe de alta parte pentru ca evidentiaza inca o data rolul lor marginal in raport cu monedele de argint.

Singurul domeniu in care platile in aur par sa fi precumpanit in raport cu cele din argint sunt soldele platite trupelor angajate in razboiul din 1593-1606 atat de partea fortelor crestine cat si in ceea ce priveste pe otomani. Acest fapt nu trebuie sa ne surprinda, trupele de mercenari preferand platile in aur in toata Europa in a doua jumatate a sec. XVI si fiind de obicei capabile sa-si impuna aceasta preferinta. Estimarea ponderii relative a diferitelor tipuri de monede de aur este ingreunate de numarul infim al monedelor de acest fel descoperit de tezaurere incheiate in sec. al XVI-lea inadecvat unei analize statistice.

Suntem deci siliti sa ne axam analiza pe informatiile disponibile cu privire la platile in contul Haraciului. Si aici trebuie insa sa avem in vedere ca in platile muntene monedele de aur au jucat un rol prea modest pentru a se preta unei defalcari statistice, iar in cazul Moldovei ele lipsesc cu totul in anii 1542-1543, 1588-1589 si 1591-1592, suntem deci nevoiti sa ne limitam la informatiile despre platile moldovenesti din anii 1564-1576. Datele de mai sus indica precumpanirea categorica a monedelor de aur otomane si unguresti, urmate de ducatii "venetieni" si la mare distanta de monedele din Chios. Excaptand piesele de Chios, toate celelalte nominaluri enumerate mai sus erau batute conform standardului ducatiilor venetieni, avand deci cam 3,5 grame de aur si erau deseori acceptati in spatiul romanesc.

Monedele de aur de mai mici dimensiuni batute in Occident (guldeni, scuzi) aveau sa patrunda in Tarile Romane abia la sfarsitul sec. al XVI-lea si inceputul sec. al XVII-lea. De altfel ultimul deceniu al sec. al XVI-lea si primele decenii ale sec. al

XVII-lea au reprezentat o perioada de puternic aflux al monedelor de aur spre teritoriile romanesti, aceste monede provenind atat din Imperiul Otoman si lumea mediteraneana cat si din Europa Occidentala (unde se remarca indeosebi emisiunile de aur ale Provinciilor Unite). In concluzie cat si in cazul monedelor marunte si mijlocii si la nivelul monedelor de aur se poate constata la sfarsitul sec. al XVI-lea o crestere a diversitatii nominalurilor aflate in circulatie, precum si provenienta lor din zone mai indepartate decat in prima parte a aceluasi secol. Studiul documentelor interne si externe din sec. XIV-XVIII, ca si al descoperirilor monetare ne permite sa reconstituim in linii mari nu numai rolul jucat de aurul monetizat in viata economica, sociala si politica a Tarilor Romane, dar si mozaicul de emisiuni straine de aur folosite cu precadere de romanii din Veacul de Mijloc.

Sursele indica o utilizare predilecta a monedei de aur ca mijloc de plata pentru achizitia unor bunuri importante, in primul rand a pamantului ca mijloc de plata esential in domeniul politic, in primul rand pentru achitarea tributelor datorate Ungariei, dar mai ales al celor datorate Imperiului Otoman, ca instrument al politicii interne si al propagandei domnesti fiind rezervat donatiilor si milosteniilor princiare dar si acumulari visteria statala sau personala a voievozilor. Desi documentele de epoca din Tara Romaneasca si Moldova din sec. XIV-XV vorbesc destul de frecvent despre folosirea monedelor de aur pana in prezent, cu exceptia a cinci tezure remarcabile.

Trebuie sa subliniem faptul ca marea frecventa a descoperirilor izolate ca si a tezaurerilor de imitatii ale ducatiilor venetieni din Moldova sec. al XV-lea indica o participare tot mai sporita a unor paturi largi ale populatiei locale la beneficiile comertului international, care in urma cu un secol erau rezervate numai varfurilor societatii moldovenesti. Cele doua componente majore ale numerarului de aur din spatiul romanesc din sec. XIV-XV, ducatii venetieni si imitatiile lor precum si florinii maghiari sintetizeaza o extrem de plastic participare masiva a romanilor la derularea schimburilor internationale dintre Est si Vest, ca si beneficiile importante care rezultau din exploatarea pozitiei cheie a teritoriilor de la Dunarea de Jos in desfasurarea schimburilor medievale trans-europene.

Din analiza structurii tezaurerilor amintite rezulta clar preponderenta pana in ultimul sfert al sec. al XV-lea a componentei levantico-pontice acomertului international, in detrimental celui central European in economia spatiului romanesc. Repartitia descoperirilor monedelor de aur in spatiul romanesc din sec. XIV-XV indica o frecventa sporita a acestora in Moldova, comparative cu Tara Romaneasca. Este evident ca Moldova era mai bine plasata pe marile drumuri comerciale internationale, in primul rand datorita existentei drumului de la Marea Neagra la Marea Baltica. Acest fapt nu avea numai semnificatii economice sau sociale dar si politice, caci resursele economice consistente rezultate din valorificarea pozitiei strategice a teritoriului si a participarii la comertul international a oferit Moldovei resursele necesare rezistente politico-militare indelungate si el mai adesea incununate de succes in

confruntarea cu Imperiul Otoman si Polonia de la sfarsitul sec. al XV-lea.

In sec. XVI-XIX patrunderea masiva a argintului a fost insotita si de la sosirea aurului american pe piata europeana. In aceasta epoca nu a fost vorba deci numai de deteriorare grava a raportului dintre valoarea celor doua metale pretioase dar si de o sporire sensibila a stocurilor de aur disponibile, ceea ce se reflecta si in descoperirile contemporane din teritoriile romanesti.

In mod aparent, paradoxal instabilitatea politica cronicizata care a afectat spatial romanesc in sec. XVI-XVIII a constituit si e un factor care a favorizat recurgerea la o moneda tot mai larga la moneda de aur, ca un element de refugiu al bogatiei in vremurile tulburi. Tot in mod paradoxal in unele cazuri activitatea militara care avu loc pe teritoriul Tarilor Romane in aceasta epoca a contribuit si ea la difuziunea monedelor de aur.

Se stie ca a existat o conexiune evidenta intre efortul militar sporit si continuu efectuat de Imperiul Romano-German de Austria, de Imperiul Otoman si de catre Rusia in decursul sec. XVI-XIX si sporirea volumului emisiunilor de moneda de aur al acestor state. Aceasta va avea consecinte nu numai pe plan intern al imperiilor implicate in conflict dar va duce si la o profunda modificare a peisajului monetare al Europei Centrale si de Sud -Est. Volumul sporit de emisiuni de aur in Epoca Moderna a statelor vecine va duce si la disponibilizarea si accesibilitatea tot mai mare a numerarului de galben in cadrul societatii romanesti.

In aceasta vreme, periodic, economia Tarilor Romane a cunoscut adevarate „injectii” consistente de moneda de aur. Ele s-au efectuat prin intermediul subsidiilor acordate principiilor romani care s-au ridicat contra Imperiului Otoman de catre Imperiul Romano-German si de alte puteri catolice. Un alt canal prin care au patruns monedele de aur in lumea romaneasca au fost platile masive facute de armatele straine care au fost dislocate pe teritoriul principatelor in cursul sec. XVIII-XIX. Dincolo de distrugerile, jafurile, si pierderile umane si materiale produse de razboaie, dincolo de tendinta marilor puteri de a transfera o parte

cat mai mare a cheltuielilor militare pe seama populatiei locale prin rechiziti gratuite sau platite sub valoarea lor de piata, prin contributiile banesti extraordinare si prestari de servicii, prezenta armatelor straine a insemnat si introducerea in circulatia locala a unor sume considerabile de multe ori in aur rezultate din soldele cheltuite.

In sec. al XVII-lea si apoi in perioada urmatoare au existat unele situatii cand insusi Imperiul Otoman a fost obligat in unele cazuri, nu numai sa renunte la plata tributului da chiar sa trimita sume de bani in Tara Romaneasca pentru ca sa achizitioneze contra cost unele cantitati de produse din aceste state.

Efectul platilor politice efectuate de puterile straine asupra circulatiei monetare locale este foarte bine evidentiat de tezaurele ascunse in vremea lui Mihai Viteazul sau in primii ani ai veacului al XVII-lea. De asemenea este clar faptul ca marea cantitate de emisiuni de aur din sec. al XVIII-lea din tezaurele si descoperirile se leaga in mare masura si de evenimentele militare din acest veac.

In acelasi timp trebuie sa aratam ca in ciuda presiunii fiscale sporite la care a fost supusa societatea romaneasca in cursul sec. XVII-XIX a consecintelor negative ale purtarii operatiunilor militare pe teritoriul Tarii Romanesti a fost insotita de o continua crestere a productiei si implicit a bogatiei sociale. Faptul este clar pus in lumina si de descoperirile de monede de aur. Exportul crescut de produse agricole, de sare si cherestea atat la sud de Dunare cat si spre Europa Centrala si Occidentala a avut drept consecinta o balanta de plati constant excedentara si a fost urmat si de transferal de cantitati sporite de monede de aur.

Ca si in perioada precedenta si in cursul sec. XVI-XVIII monedele de aur maghiare precum si cele venetiene reprezentau componentele cele mai importante ale numerarului de aur utilizat pe teritorii romanesti. Acestor emisiuni „traditionale” li se vor adauga in cursul sec. al XVI-lea o serie de emisiuni de monede de aur chemate sa joace un rol foarte important in veacurile urmatoare. Monedelor maghiare li se vor adauga intre 1541-1691 emisiunile Principatului autonom al Transilvaniei, care urmau si ele acelasi sistem. Dintre noii venitii rolul cel mai important il vor juca monedele de aur otomane, care incep sa fie prezente in cadrul descoperirilor de la mijlocul sec. al XVI-lea . Un rol exceptional il vor juca si monedele de aur ale Provinciilor Unite ale Tarilor de Jos care isi fac aparitia in spatiul romanesc in ultimul sfert al sec. al XVI-lea.

Rolul si Influenta Aurului Incepand cu Sec. XIX SI pana in Zilele Noastre

Rolul emisiunilor monetare mai sus prezentate va deveni si in primele decenii ale sec. al XIX-lea, unitatea monetara de aur etalon a visteriilor Principatelor Dunarene, constituind un veritabil factor de unificare economica si politica a natiunilor romane inainte de 1859.

Aprecierea de care s-au bucurat ducatii olandezi pe plan comercial si politic explica atat emiterea ilegala a unor piese de acest tip in atelierele rusesti cat si preluarea tipului lor de catre revolutionarii polonezi.

Deschiderea economica a pietei Tarilor Romane dupa tratatul de la Kucuk Kynorci, din 1774 si celui de la Adrianopol din 1829 ca si crestrea influentei politice Rusiei la sfarsitul sec. al XVII-lea si in primele decenii ale sec. al XIX-lea unde la Dunarea de Jos au fost insotite si de patrunderea in spatiul romanesc a unor emisiuni de aur accidentale si rusesti, fara ca acestea sa poata disloca pozitile privilegiate ale monedelor de aur austriece, maghiare, otomane si olandeze.

De abia dupa crearea sistemului national modern al leului in anul 1867 prin aparitia pieselor de aur de 20 de lei batute pentru prima oara experimental in 1868 si pe scara larga dupa 1870, unde economia statului roman va avea de dispozitie propriile sale emisiuni de aur. Avand in vedere faptul ca in anii 60-70 ai sec. al XIX-lea Romania este orientata din punct de vedere economic si comercial preponderant spre Austro-Ungaria, spatiul german si imperiul otoman (unde se introduce lira otomana, modelata dupa etalonul de greutate si titlul lirelor britanice) vor adopta etalonul emisiunilor de aur al Uniunii Monetare Latine, modelat in fapt dupa acel francez care a fost in mare masura o decizie politica.

Primele emisiuni moderne de moneda de aur romanesti, cele din 1868 au fost batute la Berlin. Din februarie 1870 s-a deschis Monetaria Statului din Bucuresti unde s-au emis monede de 20 de lei din anii :1870,1883, 1884 si 1890. Emisiunea din 1906 (cu ocazia implinirii a 40 de ani de domnie a lui Carol I) care cuprindea si noi nominaluri cum ar fi cele de: 12.5, 25, 50 si 100 lei pe langa cele obisnuite de 20 de lei au fost batute la Bruxelles. Procesul de batere sistematica a monedelor de aur romanesti va inceta in 1906.

Datorita posibilitatilor economice si financiare limitate ale statului roman, volumul emisiunilor de monede de aur din sec. XIX-XX a fost relativ redus daca avem in vedere cantitatea de monede de metal galben batute in alte state europene. Pentru piesele cu valoarea nominala de 20 de lei volumul emisiunilor a variat intre 5000 de monede in 1870 si 196000 exemplare in 1890. Volumul emisiunilor batute in anul 1890 reprezinta apogeul productiei de moneda de aur in Romania. Pentru celelalte nominaluri, cantitatea oscileaza intre 32000 de exemplare pentru piesele de 12.5 lei si 24000 de exemplare pentru piesele de 25 de lei, 28000 de exemplare pentru piesele de 50 de lei si numai 3000 de exemplare pentru piesele de 100 de lei.

O mare parte a emisiunilor de aur moderne romanesti din sec.XIX-XX au fost demonetizate si topite ori s-au pierdut, fiind trimise in 1917 la Moscova impreuna cu tezaurul BNR care nu a mai fost restituit de autoritatile sovietice. Datorita acestui fapt

monedele de aur romanesti sunt in realitate mult mai rare decat ar lasa sa se intrevada de valorile din cataloagele de licitatie. Faptul ca monedele de aur romanesti moderne urmau etalonul emisiunilor Uniunii Monetare Latine a permis circulatia paralela in Romania, pana la Primul Razboi Mondial si a pieselor franceze, italiene, belgiene si grecesti de 20 de franci, lire sau drahme ca si a multiplilor sau submultiplilor lor.

Crearea Statului modern in 1859 devenit independent in 1877, nu a rezolvat decat partial unificarea circulatiei monetare a spatiului romanesc caci o parte importanta a teritoriilor locuite de romani au ramas sub ocupatie straina. In Transilvania, Banat, Crisana si Maramures pana in 1918 vor circula monede de aur ale Imperiului Austriac devenit dupa 1867 Imperiul Austro-Ungar, ducatii divizionile si multiplii lor, sovranii, piesele de coroana si de o coroana precum si cele de 4 florini/10franci si 8 florini/20 de franci emise inainte de Reforma Monetara din 1892.

Dupa 1892 au fost larg folosite piesele de 10, 20, 50 si 100 coroane. In Basarabia, aflata din 1812 sub ocupatia ruseasca au circulat monedele de 5, 7.5, 10,15,25, 37.5 ruble care au fost reformate intre anii 1886 si 1898 prin modificarea titlului si greutatii. Desavarsirea unitatii nationale in 1918 ca si a unificarii monetare in 1921 nu au fost insotite si de punerea in circulatie a unor emisiuni monetare de aur destinate nevoilor circulatiei curente. Primele piese de aur comemorative din perioada de dupa 1918 s-au emis in 1922 cu prilejul incoronarii Regelui Ferdinand I si a Reginei Maria.

O alta serie de emisiuni a fost pusa in circulatie in anii 1939-1940 la noua Monetarie a Statului din Bucuresti redeschisa in 1935. Aceste emisiuni de tip medalic sunt impropriu denumite "galbenii mari" (42 grame) termen prin care in mod traditional romanii desemnau piesele de 4 sau 5 ducati.

Ultimele emisiuni de monede de aur romanesti dateaza din anul 1944 (in realitate din prima parte a anului 1945), desi prima data figureaza pe monede. Este vorba de piesele fara valoare nominala continand 6,55 grame batute pentru a comemora readucerea Ardealului de Nord in cadrul Statului roman, dupa aproape 4 ani ocupatie straina in urma dictatului de la Viena.

Regimul liberal al aurului care permitea detinerea si folosirea fara restrictii de catre persoanele fizice sau juridice a monedelor sau lingourilor din metal galben la sfarsit in 1938 odata cu publicarea decretului nr.1037/1938. Sub pretextul pregatirii tarii pentru a afaca fata inrautatirii situatiei politice internationale si a iminentei unui nou razboi, autoritatile au impus interdictia de detinere si folosire a numerarului de aur de catre persoanele

fizice, care trebuiau sa le schimbe obligatoriu la oficiile BNR. De asemenea folosirea monedei de aur de catre persoanele juridice a fost si mai mult restrictionata. Mai mult decat atat orice incalcare a regimului aurului devenea fapta penala. Legal si dupa 1938 erau exceptate de la depunere si preschimbare la BNR podoabele constituite din monede si piesele facand parte din colectii numismatice. Aceasta legislatie a fost mentinuta si de regimul Antonescu. Dupa o scurta perioada de relaxare in anii 1945-1946 lagata de emiterea monedelor comemorative incepand cu 1947 autoritatile au declansat o adevarata vanatoare a detinatorilor de moneda de aur, inclusiv a celor care intrasera in mod legal in posesia acestora in anii 1945-1946.

In aceste conditii , cand miscarea metalelor pretioase era strict controlata si monopolizata de stat nu este de mirare ca spre

deosebire de alte tari socialiste ca de exemplu : Ungaria, Cehoslovacia, Bulgaria, Iugoslavia, Albania din 1946 pana in 1982-1983 Romania nu a mai emis moneda de aur. Piesele comemorative de aur din 1892-1893 dedicate aniversarii a 2050 de ani de la crearea Statului dac centralizat si independent au fost batute in strainatate in S.U.A, de o firma particulara care a platit statului roman o revedenta in schimbul dreptului de a utilize insemnele si titlul oficial pe aceste monede.

Dupa revenirea societatii romanesti la regimul democratic pluralist si la economia de piata se va produce si o reluare treptata a emisiunilor comemorative din metale pretioase de catre BNR.

In 1995 dupa o intrerupere de 40 de ani s-au pus in circulatie primele monede de argint romanesti iar in 1998 a fost reluata si baterea monedelor de aur cu prilejul aniversarii a 150 de ani de la Revolutia din 1848 si a 80 de ani de la desavarsirea unitatii nationale a romanilor. In mod simbolic reinceperea baterii de monede de aur avea loc la o distanta de 130 de ani de la momentul baterii primelor emisiuni monetare romanesti. Dupa 1998 emiterea de monede de aur comemorative a devenit o practica normala an de an crescand calitatea artistica si tehnica ca si diversitatea tematica a acestor piese.

Autor: Doru Baida

Monedele Comemorativ Romanesti Opiniile Colecionarilor

Banca Nationala a Romaniei a reinceput sa emita monede comemorative in 1995, o data cu moneda jubiliara FAO, de 10 lei. Tirajul acestei monede a fost de 100.000 de exemplare. Comparativ cu comemorativele emise acum de Banca Centrala, acest tiraj pare enorm. In cei 12 ani care au trecut de atunci, au aparut cateva zeci de monede comemorative, si, desi in discutile dintre colectionari apar mai des critici decat cuvinte de lauda, aceste piese sunt totusi foarte cautate.

Revista Capital a fost prima care a publicat un articol despre aceste comemorative in suplimentul "Investitii" din 1 martie 2007, in care sunt citati si cativa colectionari. In acest numar al revistei noastre vom publica opiniile a cativa colectionari, atat critici, nemulțumiri, cat si sfaturi sau idei pentru B.N.R.

Mircea Jar, colectionar din Timisoara:

" O idee care ar ajuta BNR sa echilibreze oferta de monede comemorative (tirajul) cu cererea reala ar fi anuntarea cu macar 90 zile inainte a emiterii, si deschiderea (online sau prin posta) a unei liste de subscriptii. Cine este interesat, se trece pe lista, cu cate monede doreste sa achizitioneze, eventual plateste un avans sau chiar pretul intreg si dupa scoaterea pe piata, este invitat la BNR sa-si ridice monedele, sau i se trimite acasa.

Cele 90 de zile sint chiar un termen scurt, in Vest se cunoaste cu un an inainte ce comemorative urmeaza sa se emita, se tiparesc

pliante, in care se gaseste si o carte postala ce poate fi folosita la comandarea monedei sau setului de monede respectiv. Poti face chiar si abonament la toate emisiunile viitoare. Asa se evita atit un tiraj ridicol de mic, cit si unul nerealist de mare, care ar umple pivnitele BNR cu comemorative nevandute.

Alta propunere, cu bataie pe termen lung, este emiterea de monede de circulatie cu tematica. Ar duce la o crestere a numarului colectionarilor. Exemplu ar fi seturi de monede cu stemele judetelor, cu biserici sau cu muzee. Nu v-ar placea o serie de 50 bani cu cetatea Devei, Branul sau Biserica Neagra?

Si inca ceva:

1) Sintem tara cu bancnotele cele mai avansate tehnologic din Europa, dar cu monedele cele mai rudimentare. Avem bancnote din polimer, insa monedele (mai putin 50 bani) au aceiasi tehnologie ca si 100 lei 1943.

2) E illogic ca cea mai mare moneda de circulatie sa fie jumatatea unitatii monetare nationale, asadar nu cred ca ar fi inoportuna o moneda de un leu bimetal, ba chiar si 2 lei bimetal. Daca peste citiva ani trecem la euro, oricum trebuie achizitionata tehnologia baterii monedelor bimetalice iar populatia ar fi deja obisnuita. "

Liviu Vasiliu, colectionar din Bacau:

" Nici eu nu sunt momentan interesat de comemorative, dar

recunosc ca ma atrag. Cand apar am totusi un sentiment de frustrare dat de tirajul mic, pretul uneori mare si mai ales datorita inaccesibilitatii lor. Ar trebui sa fac un drum pana la Iasi de ex ca sa imi pot procura un exemplar. Posibilitatea de inscriere pentru un exemplar inainte de aparitia emisiei ar fi un lucru bun. Sau cel putin posibilitatea de a face comanda prin filiala BNR de la mine din oras. Sau de ce nu, posibilitatea de a te inscrie online si de a achita suma sau o parte din ea intr-un cont deschis la BNR pentru achizitionarea de piese numismatice.

Cererea este destul de mare comparativ cu oferta. In momentul de fata, conform declaratiilor BNR, emisiile numismatice sunt mai degraba o investitie de capital, datorita valorii intrinseci si cresterii pretului in timp. Dovada se gaseste in licitatiile de pe okazii [...]. Atata timp cat moneda emisa este privita ca o investitie dezvoltarea numismaticii in Romania va fi franata."

Cezar Petre Buiumaci, colectionar din Bucuresti:

"Avand in vedere ca in ultima vreme numarul colectionarilor de monede a crescut, exista un interes vadit fata de aceste emisiuni comemorative ale BNR. In discutii dintre colectionari s-a remarcat faptul ca BNR emite monede care comemoreaza un numar de ani care nu este "rotund", spre exemplu 125 ani de la nasterea lui C.Brancusi, 625 ani de la inceperea constructiei castelului Bran, 140 ani de la infiintarea Universitatii din Bucuresti, 140 ani de la infiintarea Academiei Romane, aceasta din urma fiind batuta in diferite materiale si fiind intre cele mai cautate.

Ultima moneda de acest gen emisa de BNR este cea din aur dedicata lui Nicolae Balcescu, fiind 155 ani de la trecerea acestuia in nefiinta si 159 ani de la Revolutie.

In principal, monede din argint se emit de ceva vreme in tiraje de 500 exemplare, ajungand la ghiseu in jur de 200. Astfel ele fiind si o buna investitie. Totusi parerile sunt impartite, fiind unii colectionari care au renuntat la aceste monede datorita raritatii lor si a faptului ca unele ajung la preturi duble, acestia concentrandu-se pe lipsurile avute in colectie ale emisiunilor comune.

Un alt aspect este cel al imaginilor gravate pe acestea, o parte din colectionari considerandu-le "urate". Monedele de o uncie din aur sunt considerate scumpe, ultima, cea cu Balcescu, ajungand la aproximativ 3.000 lei, iar ultima de 1,224 g, facand parte din seria Istoria aurului, a avut un pret de vanzare de 2058,25 lei, gramul de aur gravitand undeva in jurul 55 lei.

Acestea au ajuns repede la o suma mai mare cu 50 - 60 %. Cam aceasta fiind si evolutia acestor monede comemorative. In final conteaza cat de mult iti doresti o moneda si cat esti dispus sa platesti pe ea. Putem considera emisiunile din anul 1906 care comemorau 40 ani de la venirea pe tronul Romaniei a lui Carol I ca fiind primele de acest gen, continuand cu cele dedicate incoronarii lui Ferdinand si a reginei Maria, cele ale lui Carol II. Una dintre cele mai frumoase fiind cea emisa de Mihai I in 1944 cunoscuta sub numele de Ardealul Nostru."

Marian Alionte, colectionar din Bucuresti:

"Tiraj mult prea mic ! Macar 1000-2000 bucati ..nu 35 bucati sau 150 !!! Este o chestie de bun simt! Prea putine sunt scoase la vanzare pentru colectionari, si prea multe date " pe sub mana", iar preturile sunt prea mari. Iar multe dintre ele comemoreaza tot felul de date cam aiurea...

Unele sunt URATE, trist, dar acesta este adevarul... Prea multe monede de aur, grele si cam inaccesibile la pret (si nu numai) pentru colectionarii amatori.

Prea putine informatii in presa (si chiar pe site-ul BNR) despre ele. De ex. nu sunt prezentate poze. Site-ul Monetariei a fost actualizat aproape dupa un an de zile...

Seturile de monetarie , ale monedelor de circulatie, sunt pline de amprente!!! Urata treaba !!

Ca lucruri pozitive:

- Este bine ca scot si asa ceva ...aici sunt putin ironic, sper sa nu supar !

- Cateva din ele sunt frumoase.

- Se vede imbunatatirea calitatii (la unele) fata de cele aparute in 1996..97...

Cateva propuneri:

- Sa scoata si bancnote jubiliare , cum a fost cea cu eclipsa.
- Sa scoata coli de 4 bancnote cum au mai facut prin 2000
- dar cu valori si tiraje accesibile!!!

- Sa nu mai tina ascunse tirajele pieselor de circulatie. In strainatate nu se ascunde acest lucru !

- Sa deschida publicului larg muzeul BNR!

- Sa scoata la vanzare monede si bancnote, in scopuri numismatice, piese care contin erori de batere sau tiparire.

- Sa desfasoare actiuni care sa atraga noi colectionari, si nu invers, cum se intampla acum! "

Iulian Lipoveanu, colectionar din Iasi:

"Deficientele pe care le pot semnala eu din partea BNR si MS:

- Lipsa posibilitatii de a achizitiona online de la BNR a monedelor comemorative (asa cum se intampla la multe din bancile centrale europene sau mondiale);

- Tirajul la multe emisiuni destul de redus (35; 150; 250; 500 exemplare);

- Expedierea in teritoriu a foarte putine exemplare din aceste tiraje reduse (respectiv in Iasi, ajung cate 5 exemplare sau cel mult 10 la cele din argint);

- Tematica haotica aleasa in cele mai multe cazuri (trecand cu vederea anumite evenimente sau personalitati);

- Gravura la multe dintre monede fiind destul de rudimentara, chiar daca posibilitatile tehnice ale monetariei sunt net superioare."

Autor: Aldor Balazs

Formele Monedei

Monedele sunt piese metalice care, în general, au forma rotundă. De ce? În primul rând forma rotundă este mai puțin predispusă la eroziune, apoi monedele discoidale sunt ușor de manipulat și nu în ultimul rând de utilizat în automatele pentru vânzarea diverselor produse.

Cu toate acestea în decursul istoriei au existat și emisiuni monetare comune cu forme diferite de cea rotundă: patrăte, dreptunghiulare, rombice, hexagonale, pentagonale, evantai (acestea, de fapt erau fragmente de moneda obișnuită tăiate pe lungimea razelor cu scopul de a suplini lipsa de moneda maruntă) etc, sau monede discoidale cu gaură patrăte sau rotundă în centru.

În zilele noastre pentru ca piesele comemorative să fie mai atractive pentru colecționari (în condițiile în care mai toate țările emit astfel de monede) designeri monetari, mai mult sau mai puțin ingenioși, au schimbat aspectul clasic, de disc, al monedelor alegând uneori forme destul de stranii. Bineînțeles, ca astfel au crescut și cheltuielile de emisie, dar monedele cu forme atipice se emit, în general, pentru colecționari dispuși la a plăti în plus pentru o curiozitate.

Forma rotundă a rămas totuși etalonul pentru sistemele monetare actuale. În prezent, circa 50 de țări (printre care și România) au emis sau emit monede pentru circulație comună sau comemorative având alte forme decât cea rotundă.

Monede rotunde cu gaură. Așa cum scriam mai sus pot fi mai multe tipuri de gaură în planul monedei: centrală rotundă; gaură patrăte; gaură excentrică de forma ovală sau rotundă. Singurele monede românești având forma clasică de cerc dar dotate cu gaură rotundă centrală au fost emisiunile de 5, 10, 20 bani 1905-1906 și cele din 25 și 50 bani din 1921. Există o asociație a colecționarilor de monede și jetoane cu gaură centrală: Worldwide Holy Tokens & Coins Collectors Club (WHTCCC), înființată în 1998 în Italia. O listă detaliată cu țările și tipurile de monede cu gaură emise în secolul 19 se găsește la <http://www.geocities.com/RodeoDrive/Mall/2326/PAUL/19century.html> iar pentru secolul 20 găsiți la adresa: <http://www.geocities.com/RodeoDrive/Mall/2326/20century/> și la adresa <http://www.geocities.com/RodeoDrive/Mall/2326/VGcoins.html> chiar un catalog virtual cu o parte din monedele cu gaură centrală emise în secolul 20. Paginile sunt rodul muncii celor de la WHTCCC. În țările din Asia de Est (China, Japonia etc) s-au bătut încă de la începuturile circulației monetare, monede de forma rotundă și având în centru o gaură patrăte.

Monede bimetalice- Ideea monedelor bimetalice nu este nouă. În timpul domniei lui Charles I în Anglia între 1625-1649 s-a bătut o monedă numită "rose farthing" care avea încadrată o pană de alama în corpul monedei din cupru cu scopul de a îngreuna falsificările. Prima monedă bimetalică din timpurile moderne a fost piesa de 500 lire italiene emisă în 1982. În prezent, circa 105 țări emit monede bimetalice. Monedele bimetalice clasice sunt formate din două piese: una având forma

de coroană circulară/inel și cealaltă, piesa din mijloc, de forma rotundă care se potrivește perfect în coroană circulară. Cele două piese componente sunt din metale diferite (de culori diferite): aur alb și galben, aur și argint, argint și titan, argint și nichel, oțel inoxidabil și bronz aluminiu, alama și nichel etc. La unele emisiuni comemorative cele două piese componente ale monedei au forma neregulată. Pentru mai multe informații despre monedele bimetalice (dar și trimetalice) se poate accesa clubul colecționarilor de monede bimetalice (Worldwide bimetalic collectors club) la adresa: <http://wbcc-online.com/>, grup înființat în 14 septembrie 1996. Site-ul este cea mai importantă sursă de informații despre monedele bimetalice și nu numai, fiind în permanentă actualizat și dotat cu o galerie de imagini impresionantă.

Monede trimetalice. Este vorba despre monedele confecționate din trei piese din metale diferite (deci, metalele nu sunt combinate ca într-un aliaj obișnuit, de fapt culoarea diferă uneori piesele componente sunt din aliaje metalice) și imbinat asemănător binecunoscutelor monede bimetalice mai sus prezentate. Franța a emis în 1994 prima monedă trimetalică cu valoarea nominală de 20 franci, care celebra 100 de ani de la înființarea jocurilor olimpice moderne de către Pierre de Coubertin. Centrul monedei este din bronz aluminiu, coroană circulară interioară este din nichel iar coroană din exterior dintr-un aliaj de cupru-aluminiu și nichel. În 2001 și Somalia (mare producător de monede pentru colecționari cu forme dintre cele mai ciudate) emite o piesă trimetalică color din aur și argint cu valoarea nominală de 250 shillings pentru a celebra pe Mozart.

Moneda trimetalică- Somalia 250 shillings 2001

Monede ovale- În 2005 pentru a comemora 20 ani de descoperirea epavei Titanicului, Liberia a emis o monedă de 10 dolari din argint de forma ovală care avea încadrată o bucată de carbune scoasă de pe epava Titanicului. Moneda prezenta pe avers Titanicul având fragmentul de carbune pozat exact în locul unde se afla buncarul de carbune. Tirajul a fost de 5000

exemplare. Tot in 2005, Mongolia emite o moneda ovala din argint cu valoarea nominala de 500 tugrik avind pe una din fete imaginea unui leopard de zapada realizat din niobiu. Este de fapt o moneda bimetalica argint-niobiu, fiind prima de acest fel din lume.

Monede triunghiulare- (pot fi si cu laturile arcuri de cerc). Primele emisiuni romanesti de acest fel sunt cuprinse in setul de 3 monede din argint 999 din 2002 si cu valoarea nominala de 50 lei: "Rezervatii si parcuri nationale ale Romaniei" - Retezat, Pietrosul Mare si Piatra Craiului (tiraj 500 seturi). In 1998 Bermuda a emis o moneda de 3 \$ din argint cu acest aspect. In 2003 in insulele Cook se emite o moneda cu valoarea de 2\$ avind forma de triunghi cu laturile drepte dar colturile rotunjite.

Monedele patrate- In Olanda intre 1941 -1943 s-a emis o moneda de 5 centi din zinc de forma patrata. In 2002 Monetaria Statului ne rasfata cu un set de trei monede de forma patrata cu colturile rotunjite din aur 24 k cu valoarea nominala de 500 lei: "Monumente de arta feudala crestina" - Manastirea Bistrita, Palatul Mogosoaia si Biserica Coltea (tiraj 250 seturi). Diverse tari au emis monede comune avind forma patrata: Sri Lanka (piesa de 5 centi 1991), Aruba (50 centi si 5 florin), Swaziland, etc.

Monedele rombice (Diamond-shaped, in engleza)- Mai multe tari au, ori au avut in circulatie monede de forma rombica cu colturile rotunjite: Myanmar, India, Bhutan, Bahamas and Netherlands, Pakistan etc. Exista si emisiuni comemorative care au aceasta forma. Talerii klippe aveau forma rombica.

Monedele dreptunghiulare- Inainte de era Meiji (inainte 1868) in Japonia predominau monedele patrate sau dreptunghiulare. Dupa 1868 toate monedele emise in Japonia au avut forma rotunda considerindu-se ca acestea erau mai usor de manuit si mai rezistente la eroziune. In 1981 Tonga emite o moneda de forma dreptunghiulara cu colturile rotunjite din argint (24,5 gr Ag 999) si cu valoarea nominala de 1 Pa'anga. Este o moneda comemorativa din seria World Food Day.

Japonia- 2 Bu 1868

Monede poligonale- sunt monede a caror forma geometrica este de poligon cu un numar de laturi variind intre 5 si 12. Cu cit moneda are mai multe laturi cu atit mai mult se apropie de forma rotunda crescind astfel stabilitatea la eroziune. In general, monedele poligonale au unghiurile rotunjite.

Monede pentagonale - Intre 1940-1950 in Yemen au circulat monede avind forma de pentagon.

Monede hexagonale- Republica Myanmar a emis monede hexagonale din bronz cu valoarea nominala de 25 pyas in 1986, 1991, emisiuni FAO.

Monede heptagonale- Moneda britanica de 50 pence are aceasta forma. Are colturile rotunjite pentru a avea un diametru constant si pentru a putea fi recunoscuta de automatele de produse alimentare etc. Multe tari si tinuturi au emis monede avind forma de heptagon (Irlanda, Polonia, Uganda, Papua Noua Guinee, Barbados, Gibraltar, Insula Man etc).

Monede octogonale- Primele monede romanesti avind forma de octogon s-au emis in 2001 si au fost monede comemorative pentru colectionari. Setul de 3 monede romanesti comemorative din argint din 2001 "Pionierii aviatiei romanesti" sau setul de 4 monede de aur din acelasi an "tezaurul de la Pietroasa". Alte tari : Chile,

Monede eneagonale (poligonale cu 9 laturi): Tuvalu a emis o moneda cu forma de poligon cu 9 laturi cu valoarea nominala de 1 dollar 1985.

Decagon- Primele si deocamdata singurele monede romanesti avind forma de decagon au aparut in 2004 intr-un set de 2 piese din argint 999, cu valoarea nominala 500 lei din seria "Monumente de arta feudala crestina" - Biserica Trei ierarhi din Iasi si Biserica Cotroceni din Bucuresti, (tiraj jenant de 500 seturi). Piesa de 5 dolari Hong Kong emisa intre 1976-1979 avea forma de decagon.

Endecagon (poligon cu 11 laturi): Dolarul emis de canadieni in 1987 are forma unui poligon cu 11 laturi.

Dodecagon- Moneda de 5000 lei din aluminiu pusa in circulatie in 2001 are forma unui poligon cu 12 laturi, cu colturile rotunjite. Este prima si deocandata singura moneda romaneasca de circulatie care nu mai respecta traditia formei rotunde. Va avea putere circulatorie pina la 31 decembrie 2006. Alte tari care au realizat astfel de monede: Canada, Tanzania, Swaziland, Argentina

Monede cu marginea festonata sau monedele "floare" (in engleza "Scallop-shaped" sau "flower-shaped")- Monedele avind marginea festonata sau sub forma de floare sunt destul de comune. In Israel inca din 1960 au fost puse in circulatie piese care aveau forma de floare. Intre 1973-1984 in Bangladesh a circulat piesa de 10 poisha care avea marginea festonata. Intre 1974-1975 in Bhutan a circulat moneda de 10 chetrum avind forma de floricea. Intre 1977-1984 in Tanzania a circulat piesa de 10 senti cu aceasta forma. Swaziland si Maldive sunt alte tari care au emis astfel de monede. In Europa in 1990 Spania a emis moneda de 50 peseta avind marginea festonata iar pina in 1998 a produs mai multe monede comemorative cu aceasta forma. Aceste monede pot avea marginea formata din 8-12 arcuri de cerc (petale).

10 poisha 1974-Bangladesh

Monedele chitara - In 2004 Somalia a emis un set de 6 monede comemorative multicolore de o forma inedita. Piesele reproduceau in miniatura (au circa 45mm in lungime) faimoase chitare electrice si erau emise pentru a comemora 50 de ani de rock'n roll. Astfel, au fost reproduse : chitara Fender Stratocaster, American flag, Black Gibson flying V, Pink Star, Blue E-xplorer, Yellow Klein. Monedele aveau valoarea nominala de 1 dolar si erau placate cu argint sau emailate.

Monedele motocicleteta-Tot Somalia a emis in acest an un alt set inedit de 6 monede color emailate cu valoarea nominala de 1 dolar si avind forme de ...motociclete. Pretul acestor monede este de 49,99 \$/set.

Monedele harta (map coins, in engleza) - Pentru a celebra Olimpiada din 2000 de la Sidney, Zambia a emis o moneda de o forma care demonstreaza, daca mai era nevoie, ca imaginatia umana nu are limite. Piesa avea forma hartii Zambiei alipite de harta Australiei. Desi suprafata Australiei este de circa 10 ori suprafata Zambiei moneda arata de parca cele doua tari ar avea suprafete egale. Nordul Zambiei este lipit de nordul Australiei. Moneda este din argint, are valoarea nominala de 5000 kwacha si are dimensiunile 49x42mm si cintareste circa 31,1 grame (o uncie troy). In 2002 o republica insulara, Nauru, din vestul Oceanului Pacific se gindeste sa scoata o moneda care sa celebreze introducerea...euro in indepartata Europa. Zis si facut. A emis o moneda cu valoarea nominala de 10 dollari avind forma conturului hartii Europei Unite.

Moneda harta Germaniei-10 dollars 2002, Nauru,Au+Ag

Moneda harta UE-10 dollars 2002, Nauru, Au+Ag

Monede cu incastri- Sunt monede comemorative, (desi si monedele bimetalice de circulatie pot fi considerate monede cu incastri) de forma rotunda de cele mai multe ori, care au incorporate diverse obiecte: perle, bucati de carbune de pe Titanic sau fragmente de meteorit, safire, rubine, smaralde, camee cristale Swarovski etc. In 1998 Somalia a emis o serie numita "Gemstones of the African Continent" care continea monede din argint ce aveau incastrate fiecare cite o piatra pretioasa de pe continentul negru . In 2006 Palau a emis o moneda din argint cu valoarea nominala de 5 dollari care are una din fete desenul unei scoici perlifere deschise si avind in interior incastrata o perla neagra tahitianana. Moneda face parte dintr-o serie superba de monede color emise de Palau si avind ca tematica protectia vietii marine. In acelasi an s-au mai emis doua monede cu valoarea nominala tot de 5 dollari din argint avind incorporate una un fragment din meteoritul Nantan prabusit pe pamint in 1516 iar cealalta o bucatica de roca vulcanica din Palau. In 2005 cu ocazia comemorarii a 200 de ani de la batalia de la Trafalgar autoritatile Insulelor Cook au emis o moneda de 1 dolar avind pe revers inglobata o camee color cu bustul amiralului Nelson.

5 dollari 2006-Insulele Cook, Au-Ag+cristale Swarovski

Moneda busola si moneda cadran solar. Cele mai neobisnuit set de monede comemorative metalice intitulat "Time is money" include 3 piese care formeaza un cadran solar si o busola. Cadranul solar este format dintr-o moneda din argint de 10 dollari Liberieni cu diametrul de 39mm avind un indicator (gnomon) din alama. Pentru a alinia ceasul solar este nevoie de alte doua monede care compun o busola. Baza busolei o

constituie o moneda din argint de 10 franci (emisiune Republica Democrata Congo). Acul indiator al busolei este o moneda de 5 franci Congo din fier avind forma unei linguri. Cele trei monede sunt datate 2004 si au avut un tiraj de 5000 exemplare.

Monedele inimioara- In 2005 Republica Democrata Congo a emis dintr-un aliaj de cupru-nichel o moneda color de 5 franci avind forma unei inimioare.

Monede evantai (in engleza "fan coins")- In 2005 pentru a celebra expozitia mondiala Expo 2005 care s-a tinut in Aichi Japonia, Banca Nationala a Poloniei emite o moneda din argint de 10 zloti avind forma unui evantai (sau sfert de cerc). China emite de citiva ani buni monede care celebreaza fiecare an nou (dupa zodiacul chinezesc). Unele monede din aceste serii au forme de evantai sau de dreptunghi.

Piele de bou- In anul 2000, pentru a celebra incheierea mileniului 2, Cipru a emis o piesa cu valoarea nominala de 2 pound in bronz si argint avind forma unei piei de bou in miniatura (44,5x25mm) si o piesa din aur cu aceeasi forma cu valoarea de 100 pounds. In trecut pieile de bou erau utilizate in insula ca moneda de schimb.

Monede tridimensionale (numite Skulpturmünze, in germana)- Normal ca toate monedele sunt tridimensionale, dar exista citeva monede mai tridimensionale (daca ne este permis sa le spunm astfel) decit ce stim noi in mod uzual. Printre primele skulptur munzen se pare ca este o emisiune din 2001 a Somaliei dedicata piramidei lui Keops si implinirii a 3333 ani de la urcarea pe tronul Egiptului a legendarului faraon Tutankamon. Moneda prezinta pe o fata piramida lui Keops la scara 1:1650 iesita din planul monedei. Dar poate ca piesele cele mai spectaculoase apartin seriilor de skulptur munzen "Monumente europene" (emisiune 2005 Nauru) si "Monumentele lumii" (emisiune 2006 Insulele Cook). Acestea au pe una din fete reprezentat un monument istoric (turnul din Pisa, poarta Brandenburg, muntele Saint Michelle, catedrala

Sf. Vasil, statuia Libertatii etc) care se poate desprinde din planul monedei si se asaza perpendicular pe acesta. Monedele sunt din argint si aur si au fost scoase la vinzare pe site-ul www.reppa.de. De altfel, pe acest site veti intalni si alte monede avind forme neconventionale (harti, biserici, luminaire, cu cristale Swarovski, etc). demonstrindu-ne ca, de fapt, imaginatia umana in acest domeniu pare sa nu aiba limite.

skulpture munzen-10 dollari 2007 Insulele Cook

moneda luminaire-5dolars 2006, Liberia, Au+Ag +cristal Swarovski

Bibliografie:

- 1 <http://www.pomexport.com/>
- 2 <http://www.geocities.com/RodeoDrive/Mall/2326/VGcoins.html>
- 3 <http://www.coin-invest.li/>
- 4 Krause-Standard catalog of world coins 1901-2006, ed.33
- 5 <http://www.reppa.de>
- 6 <http://www.monetariastatului.ro/comemorativ.html>

Autor: Dorel Balaita

Heraldica in Tara Romaneasca

Din studiul momentelor heraldice ale trecutului nostru,observam ca acestea au fost intocmite dupa regulile generale ale acestei stiinte si sub influenta statelor feudale din vecinatatea noastra,Polonia si Ungaria.

Heraldica nu am avut pana tarziu,catre 1866 si nu contesta nimeni nici nobletea natunii noastre,nici existenta oraselor sau a targurilor,mici pe a aceea a boierimii romane care „cu vitejie,ca si in occident au luptat pentru conservarea patriei.”

Este foarte adevarat ca nu au existat confirmari de steme prin diplome speciale ca in alte tari feudale apusene dar tot asa de adevarat este ca nu au existat hrsoave de numire a dregatorilor in functie si asta nu inseamna ca nu a existat sfatul domnesc.

Din studiul primelor sigilii si monede ale sec.xiv din Tara Romaneasca se dovedeste ca stema tarii era formata ca stema de stat si era realizata dupa toate regulile heraldice.Pomind de la aceasta idee,tragem concluzia ca elementele care constituiau stema trebuiau sa fi fost mai intai prezentate in spiritul poporului pentru a putea fi reprezentative pentru stat.

Stema Tarii Romanesti cunoscuta in general ca fiind pasarea cruciata,orientate catre dreapta sau catre stanga,suscita inca probabilitati de interpretare.

Pentru explicarea prezentei acestei pasari in stema socotim ca trebuie sa se porneasca cu mult inainte de momentul de 1330,de la relatia suveran-vasal dintre voievodul roman si regale maghiar.Daca pasarea a fost o permanenta pe toate stemele Tarii Romanesti pana astazi pe unele steme ale judetelor,atat Tara Romaneasca cat si Moldova au avut la jumatarea secolului xiv steme a caror acordare este inca sub semnul intrebarii.Este vorba de scutul ascutit jos,inclinat la dreapta,despicat cu primul cartier fasciat,iar al doilea plin.Prezenta lui este remarcata pe

moneda lui Vlaicu,unde apare timbrat de un coif de profil dreapta cu pasarea cimier,cu capul intors catre stanga,privind o cruce cu brate egale.

Historic vorbind evenimentele din jurul anului 1330 au insemnat momentul independentei Tarii Romanesti.Stema a fost primita de romani ca nobili,ardeleni ,vasali regelui Ungariei.Ca Basarab era vasal,nu era un lucru neobisnuit la acea vreme,neobisnuita ni se pare afirmatia ca erau nobili ardeleni cu alte cuvinte veniti din ardeal.Mai exact ni se pare sa fi primit stema ca romani vasali si regatului vecin,lucru ce pare foarte explicabil in relatiile suveran-vasal,din evul mediu European.

Stema care a fost oferita de statul ungar,voievodului roman,era formata dintr-un scut inclinat spre dreapta lucru ce in inteles heraldic ne arata descendenta dintr-o veche familie de nobili precum si faptul ca familia careia i s-a acordat acea stema s-ar fi distins in lupte.

Asadar,atat basarabeni cat si bogdanestii au folosit scuturi inclinate,Greu de presupus ca la un popor organizat in cnezate si voevodate venirea din afara a unui nobil chiar roman cu stema acordata sa se fi ridicat din randurile reprezentantilor clasei dominante dupa ce s-ar fi evidentiat prin vitejie sau prin calitati de conducator remarcabile.

Tot in legatura cu originea stemei voevozilor tarilor romanesti Gh.Bratiuanu,fixeaza,acest moment relative desigur,ca fiind cel din jurul anului 1342 in vremea conflictului dintre tatar si regale Ludovic al Ungariei.In aceasta conjunctura politica voevozii romani trec de partea Ungariei.De remarcat ca aceasta stema nu a figurat in sigiliul statului socotindu-se astfel a fi un „blazon”de familie.Dar basarabeni nu au disparut,ci au dominat continuu,sau aproape continuu pana in 1715.Stema lor se confunda cu stema

tarii-corbul-si excludea stema de import angevina.Mircea cel Batran a folosit la ornamentele de la Manastirea Cozia si vulturul bicefal deoarece el se tragea dupa mama Colinchia de la Bizant.Simbolul aparut in vechiul sigiliu al campulungului este corb sin u alta zburatoare.

Cu toate ca stema cu pasare s-a constituit ceva mai tarziu corbul ,ca simbol,fara indoiala, a fost present din vremuri mai vechi.Conform mitologiei crestine corbul era pasarea care ajutase pe prorocul Ilie sa reziste in pustiu.De aici corbul a ajuns sa simbolizeze rezistenta la vremuri de restriste el este cel care da forta si vatalitate.Corbul poarta cruce in cioc(pasare cruciata) ca semn al vointei divine de a interveni intr-o situatie sau alta.In lupta dintre bine si rau,din basmele populare,corbul apare intruchiparea fortei si rezistentei,el mai simbolizeaza viata lunga,asa cum isi doreau fara indoiala,tinerele formatiuni politice,deoarece dintre toate pasarile corbul este aceea care traieste cel mai mult(peste o suta de ani).

In ceea ce priveste pozitia corpului,remarcam faptul ca in perioada primelor lui aparitii,in sigilii sau tiparituri,acesta este reprezentat cu zborul strans probabil in semn de statornicire

pe cand incepand cu prima decada a sec.xvi care coincide cu perioada feudalismului dezvoltat,pasarea cruciata are zborul deschis.Acest lucru ar putea fi interpretat ca o exprimare simbolica a tendintei de emancipare a Tarilor Romane in cadrul luptei pentru independenta.

Desigur ca sunt multe moduri de interpretare iar o analiza a lor ar permite o mai mare punere in valoare a elementelor autohtone,cu implicatiile cuvenite in mentalitatea epocii,o traditie pe care au generat-o dovada a continuitatii poporului roman pe acele meleaguri.

Prima reprezentare heraldica a Tarii Romanesti cunoscuta pana in prezent,prezenta pe moneda lui Vladislav Vlaicu I

Autor: Doru Baida

Pagini din Istoria Învatamantului Iesean in Imagini Medalistice (IV)

Vom continua investigatia noastra în reflectarea medalistica a învățământului iesean cu realizările care vizează domeniul academic medical și cel agricol.

Universitatea de Medicina și Farmacie din Iasi, prestigioasa institutie de învățământ superior medical, își începe activitatea la 1 decembrie 1879 ca facultate în cadrul Universitatii iesene, fiind a doua cu acest profil din țara (1). La sarbatorirea centenarului din anul 1979 se realizează și o medalie pe aversul careia (fig. 1av) este reprodusa fatada, simbol de templu al stiintei, cum spunea cineva, a cladirii Institutului de Anatomie, construita în perioada 1894-1900. Aceasta este, cum se știe, opera arhitectului Stefan Emilian și impresionează prin fatada conceputa în stil neogrec, dintr-o scara monumentală și șase colonade ce sprijina un fronton cu basorelief. Din motive care nu interesează aici, a fost consolidata doar, în perioada 1898-1900, de arhitectul N.C.Mihailescu.

Fig. 1av

Basorelieful din fronton, alcatuit dintr-o scena principala și doua laterale, este opera sculptorului Wladislaw Hegel și reprezintă o lectie de anatomie. Memorialistul Rudolf Sutu ne informează că dintre personajele scenei centrale ale basoreliefului pot fi recunoscute personalități ale timpului precum dr. Aristide Peride, decanul Facultatii de Medicina, Nicolae Culiănu, rectorul Universitatii, Stefan Emilian, arhitectul cladirii, George Bogdan, titularul catedrei de medicina legala și Tache Ionescu, ministrul Instructiunii Publice. De la Remus Niculescu aflăm date despre sursele de inspirație clasică ale sculptorului pe care s-a fundamentat concepția de ansamblu cât și îmbracamintea personajelor specifică secolului al XVI-lea. De remarcat este faptul că la acest basorelief a lucrat, ca practician și sculptorul iesean, Dimitrie Tronescu (1857-1906), fost elev și apoi profesor la Școala de Arte Frumoase din Iasi specializat la Școala de sculptura din Roma și în atelierul lui Ettore Ferari (2).

Pe aversul medaliei în discuție este, cum spuneam, reprodusa, acentrat și stilizat, fatada cladirii Institutului de Anatomie văzută din sud-vest cu scara, cele șase colonade și frontonul având în dreapta inscripția pe trei rânduri 1879 / 1979 / IASI. Întreaga reprezentare este cuprinsă semicircular de ramura de laur în stânga - jos și de inscripția pe două rânduri INSTITUTUL DE MEDICINA / SI FARMACIE (în dreapta sus). Reversul, fiind al unei medalii filatelice și numismatice jubiliare, îl considerăm nerelevant pentru tema în discuție.

În anul 1999, la 120 de ani ai Universitatii de Medicina și Farmacie, s-a realizat o altă medalie care, la o apreciere superficială, poate pareă complet lipsită de originalitate.

Medalia aceasta reia pe revers chipul lui Gr. T. Popa de pe medalia Societatii Medicilor Scriitori si Publicisti din 1997 (fig. 2rv) si fatada cladirii Institutului de Anatomie de pe medalia centenarului, din 1979 (fig. 2av). Asocierea celor doua imagini pe medalie, noi o apreciem ca fiind foarte sugestiva; acestea alcatuind o veritabila emblema a Universitatii de Medicina si Farmacie din Iasi.

Fig. 2 av

Fig. 2 rv

Cinci ani mai târziu, în toamna anului 2004, Universitatea de Medicina si Farmacie "Gr.T.Popa" a sarbatorit, 125 de ani de la înfiintare. Festivitatile jubiliare au fost un prilej pentru a pune în valoare medalistica, alaturi de cladirea Institutului de Anatomie, prezentata mai sus, si edificiul în care a functionat Universitatea ieseana de la înfiintare pâna în 1897, pomenita în partea a II-a, (fig. 3av).

Vechea Universitate apare pe aversul medaliei, îmbratisata de noua constructie a U.M.F, având în stânga cunoscutul portal-simbol al vechimii si continuitatii. Deasupra edificiului sunt doua ramuri de laur care încadreaza, de jos si lateral, inscriptia 125 DE ANI DE ÎNVATAMÂNT MEDICAL IESEAN, iar dedesubt anii 1879-2004.

În centrul reversului (fig. 3rv), în ramuri de lauri, este o reprezentare-compusa a domeniului medical, încadrata în cerc perlat. Între cercul perlat si banda marginala este inscriptia UNIVERSITAS MEDICINAE ET FARMACIAE "GR.T.POPA" IASSIENSIS si trei stelute.

Fig. 3 av

Fig. 3 rv

Nota de originalitate a acestei interesante realizari medalistice nu consta numai în realizarea tehnica de exceptie ci si în felul în care au fost alese si dispuse reprezentari cu putere mare de sugestie, vechea cladire cu portal si cea noua, reprezentarea compusa a domeniului medical, dimensiunea si dispunerea ramurilor de laur, prezenta stelutelor în numar de trei, cercul perlat, si legenda latina, simbol al înaltei tinute academice din aceasta institutie.

Fig. 4 av

Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara "Ion Ionescu de la Brad" este sarbatorita în anul 1987, la împlinirea a trei sferturi de veac. Nu discutam despre plasarea începutului învățământului superior agronomic iesean în anul 1912. Existau motive sa fie plasat si în anul 1842 când Ion Ionescu de la Brad tine primele cursuri de agricultura la Academia Mihaileana, cât si în 1931 sau 1933. Noi vom discuta doar despre medalia realizata atunci care prezinta pe avers (fig. 4av) într-o sugestiva compositie imagini-simbol usor decriptibile, dispuse pe directia celor patru puncte cardinale (la N-snop de grâu, la S-strugure încadrat de doua frunze de vie, la V-cap de cal cu capastru, la E-cupa cu sarpe în litera V). Întreaga compositie este plasata într-o banda marginita de cercuri liniare pe care este plasata inscriptia 75 DE ANI DE ÎNVATAMÂNT

SUPERIOR AGRONOMIC LA IASI, continuata jos între doua rozete cu anii 1912 - 1987.

Fig. 4 rv

Reversul medaliei (argint si bronz, 50 mm) prezinta chipul celui ce a prefigurat, în anul 1842 la Academia Mihileana, învățământul superior agronomic iesean, Ion Ionescu de la Brad (fig. 4rv).

La capatul de sus al Copoului, pe o parte si alta a strazii ce pleaca spre Breazu, este situat complexul de cladiri care adaposteste Universitatea de Științe Agricole si Medicina Veterinara "Ion Ionescu de la Brad". Din tot complexul impresioneaza în mod deosebit corpul principal, sediul institutiei, situat pe partea stânga, în Aleea Mihail Sadoveanu numarul 3, o cladire sub forma literei U cu latura închisa spre oras, construita pe fundatiile turnate pentru Scoala Normala de Fete, în perioada 1949-1954 (3). Aceasta constructie încânta privirea cu linia zvelta si totodata cu impresia de masivitate pe care i-o da dimensiunea si i-o accentueaza rezaliturile dispuse central si la îmbinarea dintre laturi. Edificiul apare pe aversul unei medalii din anul 2002 (fig. 5av), realizata cu ocazia sarbatoririi a 90 de ani de învățământ agronomic la Iasi.

Fig. 5 av

Fig. 5 rv

Pe revers, o banda, marginita de cercuri liniare, cu legenda CITITORII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI AGRONOMIC UNIVERSITAR IESEAN cuprinde, în centru, trei medalioane, îmbratisate de ramuri de lauri, cu efigiile lui HARALAMB VASILIU, AGRICOLA CARDAS si NECULAI ZAMFIRESCU (fig. 5rv). Reprezentarea medalistica este realizata dupa macheta lui Vasile Gabor, în maniera realismului clasic, de tip fotografic, specific gravurilor de la Monetaria Statului, cu grija pentru nota de expresivitate care le individualizeaza trasaturile puternice de personalitate: inteligenta sugerata de înaltimea fruntii, tenacitate si perseverenta sugerate de maxilare puternice, de proeminenta pomelilor si a barbiei accentuata de gropita, mai accentuate la Haralamb Vasiliu, bunatate si înțelegere sugerata

de privire, linia gurii si a nasului, toate acestea realizate cu planuri usor reliefate si linii ondulate cu fermitate la Agricola Cardas si în special la Neculai Zamfirescu si, în sfârșit, o prestanta de tip aristocratic data de ansamblul fetei, la Agricola Cardas. Este posibil ca receptarea de pe medalie a trasaturilor de personalitate sa fie facuta de noi într-o relativa nota de subiectivism. Speram ca maniera respectiva sa sustina fericit intentia initiatorilor, transpusa grafic de gravor, de a sublinia pozitia de exceptie a celor trei personalitati în istoria învățământului agronomic din aceasta parte de tara româneasca.

Credem ca medaliiile pe care le-am prezentat si reprodus, vorbesc foarte clar prin mijlocirea legendelor si a imaginilor plastice, despre drumul parcurs de învățământul superior agronomic iesean, de la cursurile tinute de Ion Ionescu de la Brad la Academia Mihaileana, la cursurile libere de agricultura pe care Haralamb Vasiliu le tine începând cu anul 1908 la Facultatea de Științe, pâna la înfiintarea sectiei de agricultura la facultatea respectiva a Universitatii Al. I. Cuza, în 1912, parcurgând, cu note de specificitate aparte, perioada interbelica si cea de dupa al doilea razboi mondial, pâna la actuala Universitate de Științe Agricole si Medicina Veterinara "Ion Ionescu de la Brad" din Iasi. .

Alta categorie de medalii ale învățământului cuprinde pe acele dedicate unor fosti elevi sau profesori ai scolii iesene, precum: Emil Racovita, fost elev la Institutele Unite, Mihail Sadoveanu si Nicolae Labis, fosti elevi ai Liceului National, Henri Coanda, fost elev al Liceului Militar din Iasi, precum si Titu Maiorescu, Ion Cantacuzino, C. I. Parhon, Francisc Iosif Rainer Alexandru Slatineanu, Comeliu Baba Mihai Ciuca, Stefan Procopiu, Gr. T. Popa, Theodor Burghel, Emil Condurachi si altii, personalitati de marca ale învățământului universitar iesean (4).

NOTE:

1. Tentativa de înfiintare în 1859 a învățământului superior medical la Iasi de catre doctorul Neculai Negura cu Scoala de chirurgie a esuat desi aceasta a functionat efectiv doi ani. Nici facultatea de medicina prevazuta în structura Universitatii iesene înca de la înfiintare în 1860, nu si-a putut începe activitatea, în primul rând din motive de rivalitate profesionala. (C. Romanescu, Un secol de învățământ medical superior la Iasi, pag. 21-29)

2. Rudolf Sutu, Iasii de odinioara, vol I, 1923, pag. 182-183; Remus Niculescu, O lectie de anatomie în sculptura de la sfârșitul sec. al XIX-lea, Studii si cercetari de istoria artei, Seria arte plastice, tom 36, 1989, pag 57-77.

3. Constantin Vasilica, Gerard Jitareanu, coordonatori, 90 de ani de învățământ agronomic universitar la Iasi, Editura Ion Ionescu de la Brad, Iasi, 2002, pag. 113;

4. Vezi prezentarea detaliata a personalitatilor iesene reflectate medalistic în lucrarea noastra "Personalitati ale Iasului în imagini medalistice" aparuta sub egida Editurii Junimea în anul 2002.

Autor: prof. Andone Cumpatescu

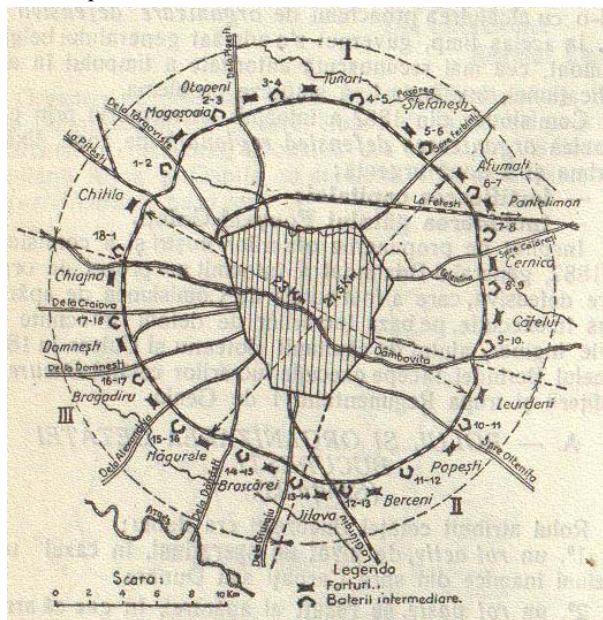

Forturile Bucurestiului, Invinse de Timp

Putina lume stie ca Bucurestiul are o centura de forturi construite in secolul XIX, la fel ca Verdun sau Liege. Daca insa in alte parti acestea sunt obiective turistice, forturile lui Carol I au fost uitate chiar si de bucuresteni. Unele sunt in incinta unor unitati militare, altele au fost cumparate de diversi investitori iar majoritatea zac pur si simplu in paragina, in padurile de pe marginea Sos. de Centura. Un altul constituie nucleul penitenciarului Jilava. Aceasta este povestea fortificatiilor Bucurestiului si starea lor actuala, povestea unei investitii colosale pentru acea vreme care a sfarsit prin a nu fi utilizata niciodata.

Inca de la urcarea pe tronul Romaniei, Carol I a intentionat sa construiasca o linie de aparare a Bucurestiului, pentru a proteja capitala de o posibila invazie otomana. Infrangerea turcilor din 1877-1878 a inlaturat insa acest pericol si proiectul initial a fost abandonat. Peste cativa ani insa, amestecul din ce in ce mai puternic al Rusiei in politica interna a Romaniei si a altor tari din regiune va face ca ideea sa fie reluata.

In 1882, o comisie militara numita de rege elaboreaza un plan de fortificare a tarii care prevedea construirea unei centuri in jurul capitalei si inchiderea spatiului dintre Galati si Focsani printr-o linie intarita. Generalul belgian Henri Alexis Brialmont, unul dintre cei mai mari specialisti ai epocii, a fost insarcinat cu proiectarea lucrarilor defensive, impreuna cu doi specialisti romani, capitanii Boteanu si Culcer. In 1884, trupele de geniu incep lucrarile de constructie. Lucrarile vor fi oficial terminate in 1885, desi completarea si imbunatatirea fortificatiilor va continua pana in 1889.

In final, centura cuprindea 18 forturi (Chitila, Otopeni, Mogosoaia, Jilava, Pantelimon, Cernica, Catelu, Leordeni, Popesti, Berceni, Broscarie, Magurele, Bragadiru, Domnesti, Chijajna, Tunari, Stefanesti si Afumati) si 18 baterii intermediare.

Armamentul consta in obuziere grele de 210 mm si tunuri de 150 respectiv 57 mm. In total, cetatea dispunea de 364 de piese de artilerie, dintre care cel putin 60 de obuziere grele Krupp de 210 mm. Distanța aproximativă între două fortificații era de 2 km, adică bataia maximă a pieselor de 57 mm. Centura a fost construită la aproximativ 8 km distanța de marginea de atunci a orașului, pentru a feri capitala de un posibil bombardament al artileriei grele inamice. Tot atunci au fost construite și soseaua și linia ferată de centura, pentru a permite trupelor de rezervă să se deplaseze rapid în sectoarele amenințate.

Construirea centurii fortificate (incluzând soseaua de centura, calea ferată și alte investiții conexe) a necesitat investiții considerabile pentru acea vreme: 111.542.772 de lei, echivalentul bugetului total al Ministerului Aparării pe trei ani. Având în vedere că majoritatea lucrărilor au fost executate într-un singur an, o mare parte a bugetului național din acea perioadă a fost investit în construcția lor. Apariția obuzelor tip mina în 1885 a necesitat noi investiții, estimate la 24% din bugetul inițial, pentru modificarea forturilor pentru a face față acestui nou pericol. Trebuie remarcat că, deși lucrările au fost efectuate exclusiv de către cele câteva batalioane de genisti ale armatei sprijinite de rezervisti, majoritatea construcțiilor au fost gata în numai un an. Probabil că azi, cu toate utilajele aflate la dispoziția constructorilor, doar construirea soselei de centura ar necesita o perioadă mult mai lungă.

Interesant este faptul că forturile de la București erau mult mai moderne decât cele construite la Liege sau Namur de același Brialmont, ale cărui idei revoluționare pentru acea vreme nu fuseseră acceptate în totalitate de conducerea armatei belgiene. Din acest motiv, Brialmont a preferat să demisioneze din armata Belgiei în perioada în care a supravegheat lucrările de la București, pe care a continuat să le îmbunătățească și după ce a ieșit oficial la pensie, în 1886. Spre deosebire de forturile belgiene sau franceze din aceeași perioadă, cele de la București erau foarte bine camuflați și protejați, toate piesele de artilerie erau amplasate în cupole blindate iar sistemul de transport era complet și bine organizat. În plus, modificările aduse ulterior au îmbunătățit substanțial protecția împotriva artileriei grele, prin sporirea grosimii boltilor de beton și a stratului de pamant care proteja exteriorul forturilor.

Regele Carol I era extrem de mandru de centura de forturi, pe care o enumera în testamentul său printre marile realizări din timpul domniei sale, cerând ca atunci când va muri "tunurile să bubuie din toate forturile din București, Focsani și Galati, ridicate de mine ca un scut puternic al vetrei strămoșești în timp de grele încercări de care Cerul să pazească Tara."

Avea să fie însa și ultima salva trasă de tunurile din forturi. În 1914, anul morții regelui, armata germană pulverizează forturile belgiene construite de Brialmont cu ajutorul unor tunuri super grele de asediu, construite special în acest scop. Ajungând la concluzia că fortificațiile de acest tip sunt deja depășite,

conducatorii armatei romane ordona ca majoritatea pieselor de artilerie ale Cetatii Bucuresti sa fie scoase si transformate in piese de camp, pentru a completa deficitul de tunuri ale armatei.

Atunci cand, in 1916, armatele inamice se apropie de Bucuresti, ele vor gasi cetatea dezarmata iar capitala parasita de aparatori, "un nevolnic oras deschis", asa cum se exprima un contemporan. Prost informati, germanii adusesera in sa cu ei de pe frontul de vest piesele speciale de asediu, asteptandu-se sa gaseasca centura in stare de aparare.

Trebuie remarcat ca decizia abandonarii forturilor nu a fost corecta. Caderea uvrajelor belgiene nu se datorase slabiciunii fortificatiilor in sine, ci proastei cooperari intre trupele din forturi si trupele care trebuiau sa asigure intervalele dintre ele. Luptele ulterioare din Franta vor arata ca o garnizoana determinata putea apara si forturi de un tip mult mai vechi, cum erau cele din jurul Verdunului, in fata unui inamic mult superior numeric si sub bombardamentul artileriei super grele.

Dupa razboi, unele forturi au continuat sa fie folosite de unitati militare dar orice investitii in conservarea lor au fost sistate. Un raport din 1933 mentiona ca fortul Catelu si bateriile 2/3, 16/17, 18/1 fusesera deja distruse anterior din diverse cauze.

In prezent, o mare parte a forturilor mai exista inca, in diverse stadii de conservare, desi putini bucuresteni sunt constienti de prezenta lor in padurile de pe marginea Soselei de Centura.

O parte a lor, printre care forturile Magurele, Broscarei, Domnesti si Pantelimon sau bateria 1/2 sunt inca in incinta unor unitati militare de la marginea capitalei si se afla intr-o stare destul de buna. Fortul Jilava a fost folosit drept nucleu al celebrei puscarii. Un investitor a cumparat bateria 5/6 si a transformat-o intr-o cladire moderna. Si alte fortificatii si-au gasit o utilizare practica: astfel fortul Chiajna este folosit pentru depozitarea muraturilor, in fortul Berceni se cultiva ciuperci, iar fortul Popesti va fi transformat intr-un cimitir. Fortul Otopeni are o situatie speciala: o parte se afla in incinta unei unitati militare de transmisiuni in timp ce una dintre cladirile principale serveste drept depozit. Majoritatea forturilor sunt in sa abandonate.

In prezent, nici macar unul dintre forturi nu este amenajat pentru vizitare. Un inceput a fost facut in Septembrie anul trecut, cand un grup de entuziasti de la Muzeul Militar National a organizat o reconstituire a Bataliei de pe Arges (1916) in incinta unitatii militare care include bateria 1/2. Cu acea ocazie, fortificatia a putut fi vizitata in totalitate.

Amatorii pot vizita in sa fara restrictii multe alte forturi din jurul orasului. Probabil cel mai usor de vizitat este bateria 9/10, aflata chiar in punctul in care Sos. de Centura se intersecteaza cu autostrada Bucuresti-Constanta. In ciuda mormanelor de gunoarie de afata, interiorul bateriei este destul de curat si majoritatea cladirii este usor de vizitat.

O parte a fortului 3 Otopeni, cel mai mare si cel mai vechi dintre ele, poate fi usor vazuta in timpul saptamanii. Una dintre cladirii, care serveste drept depozit, este accesibila pe un drum

care porneste din spatele McDonalds-ului din Otopeni. De obicei, proprietarii depozitului permit celor interesati sa viziteze interiorul si suprastructura cladirii. In apropiere de Otopeni, la 2 km distanta pe Sos. de Centura in directia Tunari, se afla si bateria 3/4, la mica distanta de sosea intr-o padure. Cladirea este in sa inundata si greu accesibila in anotimpul ploios. Potrivit localnicilor, exista tuneluri care leaga aceasta baterie atat cu fortul Otopeni, cat si cu Aeroportul International din apropiere.

Este ciudat in sa faptul ca intr-un oras cum este Bucurestiul, lipsit de prea multe obiective turistice, nimeni nu s-a gandit sa amenajeze unul din aceste forturi pentru turisti. In timp ce in Belgia, forturile de acelasi tip sunt vizitate de mii de turisti in fiecare luna, majoritatea bucurestienilor nici macar nu stiu ca forturile centurii exista.

Cine ar trebui sa faca ceva in acest sens? In primul rand armata, cea care a beneficiat de ele si care detine multe si in prezent. Secretomania absurda a conducatorilor ei a impiedicat pana acum o asemenea initiativa. Totusi, evenimentele din ce in ce mai diverse organizate de Muzeul Militar (printre care si actiunea de la bateria 1/2) si transformarea Aerodromului Militar Pipera in noul Muzeu al Aviatiei arata ca armata ar putea face ceva pana la urma.

O alta institutie responsabila este Primaria Capitalei, care printre altele ar trebui sa se ocupe si de atragerea turistilor in Bucuresti. Ciudat este in sa ca ultimul Plan Urbanistic General al capitalei, intocmit de primarie, ignora cu totul existenta forturilor de pe centura. Desi planul este extrem de detaliat si contine chiar si cladiri de dimensiuni foarte mici, amplasamentele fortificate sunt redacte prin ciudate spatii albe.

Exista in sa un proiect de transformare a unuia dintre forturi intr-un muzeu. Fundatia Academia Civica, condusa de Ana Blandiana, intentioneaza sa faca din Fortul Jilava un muzeu al crimelor comunismului (fundatia mai administreaza un astfel de muzeu in fostul penitenciar din Sighet). Muzeul ar comemora numeroasele victime ale comunismului care au murit intre zidurile celebrei puscarii. Nu se stie in sa daca acest proiect va primi aprobarile necesare.

Autor: Dragos Baldescu

COLECTIONARUL ROMAN - revista online gratuita pentru colectionari, ISSN 1842 - 6069

Editori:

Dragos Baldescu - e-mail: dragosbaldescu@yahoo.com, moderator al sectiunii de decoratii a forumului www.worldwar2.ro

Aldor Balazs - e-mail: office@transylvanian-numismatics.com, administrator al forumului www.transylvanian-numismatics.com

Nu ezitati sa ne contactati pentru orice intrebari, contributii, observatii, pe e-mail sau pe cele doua forumuri

